

Cekos In Ekspert

NAPOMENA EKSPERT-a:

[] U "Službenom glasniku Republike Srbije", broj 100/07, objavljeno je Autentično tumačenje odredaba člana 127. st. 1. i 2. Zakona o visokom obrazovanju . Kako je u članu 127. dodat novi stav 1. (član 31. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju - "Sl. glasnik RS", br. 44/10), tumačenje se sada odnosi na st. 2. i 3. navedenog člana.*

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU

(Sl. glasnik RS br. 76/05 , 100/07 - dr. propis, 97/08 , 44/10)

Prečišćen tekst zaključno sa izmenama iz Sl. gl. RS br. 44/10 koje su u primeni od 01/07/2010

(izmene u čl: 4 , 10 , 11 , 14 , 16 , 18 , 20 , 22 , 25 , 28 , 29 , 30 , 36 , 38 , 40 , 41 , 42 , 47 , 52 , 54 , 60 , 61 , 64 , 67 , 71 , 72 , 78 , 80 , 88 , 90 , 95 , 106 , 108 , 123 , 124 , 127 .)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem visokog obrazovanja, uslovi i način obavljanja delatnosti visokog obrazovanja, finansiranje, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje ove delatnosti.

Delatnost visokog obrazovanja

Član 2.

Delatnost visokog obrazovanja od posebnog je značaja za Republiku Srbiju (u daljem tekstu: Republika) i deo je međunarodnog, a posebno evropskog, obrazovnog, naučnog, odnosno umetničkog prostora.

Ciljevi visokog obrazovanja

Član 3.

Ciljevi visokog obrazovanja jesu:

- 1) prenošenje naučnih, stručnih i umetničkih znanja i veština;
- 2) razvoj nauke i unapređivanje umetničkog stvaralaštva;
- 3) obezbeđivanje naučnog, stručnog i umetničkog podmlatka;

- 4) pružanje mogućnosti pojedincima da pod jednakim uslovima steknu visoko obrazovanje i da se obrazuju tokom čitavog života;
- 5) bitno povećanje broja stanovnika sa visokim obrazovanjem.

Principi visokog obrazovanja

Član 4.

Delatnost visokog obrazovanja zasniva se na sledećim principima:

- 1) akademske slobode;
- 2) autonomija;
- 3) jedinstvo nastave i naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada;
- 4) otvorenost prema javnosti i građanima;
- 5) uvažavanje humanističkih i demokratskih vrednosti nacionalne i evropske tradicije i vrednosti kulturnog nasleđa;**
- 6) poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih vidova diskriminacije;
- 7) usklađivanje sa evropskim sistemom visokog obrazovanja i unapređivanje akademske mobilnosti nastavnog osoblja i studenata;
- 8) učešće studenata u upravljanju i odlučivanju, posebno u vezi sa pitanjima koja su od značaja za kvalitet nastave;
- 9) ravnopravnost visokoobrazovnih ustanova bez obzira na oblik svojine, odnosno na to ko je osnivač;
- 10) afirmacija konkurencije obrazovnih i istraživačkih usluga radi povećanja kvaliteta i efikasnosti visokoškolskog sistema;
- 11) obezbeđivanje kvaliteta i efikasnosti studiranja.

Akademske slobode

Član 5.

Akademske slobode jesu:

- 1) sloboda naučnoistraživačkog rada i umetničkog stvaralaštva, uključujući slobodu objavljivanja i javnog predstavljanja naučnih rezultata i umetničkih dostignuća;
- 2) sloboda izbora metoda interpretacije nastavnih sadržaja;
- 3) sloboda izbora studijskih programa.

Autonomija

Član 6.

Autonomija univerziteta i drugih visokoškolskih ustanova podrazumeva, u skladu sa ovim zakonom:

- 1) pravo na utvrđivanje studijskih programa;
- 2) pravo na utvrđivanje pravila studiranja i uslova upisa studenata;

- 3) pravo na uređenje unutrašnje organizacije;
- 4) pravo na donošenje statuta i izbor organa upravljanja i drugih organa, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) pravo na izbor nastavnika i saradnika;
- 6) pravo na izdavanje javnih isprava;
- 7) pravo na raspolaganje finansijskim sredstvima, u skladu sa zakonom;
- 8) pravo na korišćenje imovine, u skladu sa zakonom;
- 9) pravo na odlučivanje o prihvatanju projekata i o međunarodnoj saradnji.

Nepovredivost akademskog prostora

Član 7.

Prostor visokoškolske ustanove nepovrediv je i u njega ne mogu ulaziti pripadnici organa nadležnog za unutrašnje poslove bez dozvole nadležnog organa te ustanove, osim u slučaju ugrožavanja opšte sigurnosti, života, telesnog integriteta, zdravlja ili imovine.

Pravo na visoko obrazovanje

Član 8.

(1) Pravo na visoko obrazovanje imaju sva lica sa prethodno stečenim srednjim obrazovanjem, bez obzira na rasu, boju kože, pol, seksualnu orijentaciju, etničko, nacionalno ili socijalno poreklo, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, status stečen rođenjem, postojanje senzornog ili motornog hendikepa ili imovinsko stanje.

(2) Izuzetno, pod uslovima određenim statutom visokoškolske ustanove, pravo na visoko obrazovanje ima i lice bez stečenog srednjeg obrazovanja koje konkuriše za upis na studijske programe iz umetničkih oblasti.

(3) Visokoškolska ustanova utvrđuje, u skladu sa zakonom, kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis (uspeh u prethodnom obrazovanju, vrsta prethodnog obrazovanja, posebna znanja, veštine ili sposobnosti i sl.).

II. OBEZBEĐIVANJE KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA

Nacionalni savet za visoko obrazovanje

Član 9.

Nacionalni savet za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savet) obrazuje se radi obezbeđivanja razvoja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja.

Sastav Nacionalnog saveta

Član 10.

(1) Nacionalni savet ima **21 člana**, koje bira Narodna skupština Republike Srbije (u daljem tekstu: Narodna skupština), i to:

- 1) **12 članova** iz reda redovnih profesora, vrhunskih naučnika **u zvanju naučnog savetnika**, odnosno umetnika sa međunarodno priznatim radovima ili osvedočenim doprinosom

nacionalnoj kulturi, vodeći računa o zastupljenosti obrazovno-naučnih, odnosno obrazovno-umetničkih polja, **kao i zastupljenosti instituta u sastavu univerziteta** na predlog Konferencije univerziteta;

2) dva člana iz reda profesora strukovnih studija, na predlog Konferencije akademija strukovnih studija;

3) **sedam članova** iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke, kulture, prosvete, umetnosti, odnosno privrede, od kojih **šest članova** na predlog Vlade Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) od kojih je jedan predstavnik Kosova i Metohije sa Univerziteta u Prištini sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici, a jednog člana na predlog nadležnog organa Autonomne pokrajine Vojvodine.

(2) U radu Nacionalnog saveta sa pravom odlučivanja u pitanjima iz člana 11. tač. 7)-11) učestvuju dva predstavnika studenata koje određuju studentske konferencije, na period od dve godine.

(3) Kada se na jeziku nacionalne manjine u celini ili delimično izvodi nastava u okviru visokog obrazovanja, predstavnik nacionalnog saveta nacionalne manjine sa pravom odlučivanja učestvuje u radu Nacionalnog saveta.

(4) Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija strukovnih studija, objavljuje javni poziv za prijavljivanje kandidata za članove Nacionalnog saveta.

(5) Rok za prijavljivanje kandidata za članove Nacionalnog saveta jeste 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

(6) Lista prijavljenih kandidata stavlja se na uvid javnosti u roku od 10 dana od isteka roka za prijavljivanje kandidata.

(7) Primedbe i predlozi u vezi sa prijavljenim kandidatima mogu se dostaviti u roku od 30 dana od dana stavljanja liste kandidata na uvid javnosti.

(8) Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija strukovnih studija, upućuje predlog, vodeći računa i o broju studenata i broju nastavnika i saradnika univerziteta, od najviše 15, odnosno najviše tri kandidata Narodnoj skupštini u roku od 30 dana po isteku roka za dostavljanje primedaba i predloga.

(9) Vlada upućuje Narodnoj skupštini predlog iz stava 1. tačka 3) ovog člana, u roku od 90 dana od dana objavljivanja javnih poziva iz stava 2. ovog člana.

(10) Član Nacionalnog saveta ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu teritorijalne autonomije ili lokalne samouprave, u organ političke stranke ili na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove.

(11) Mandat članova Nacionalnog saveta traje četiri godine. Isto lice može biti izabrano za člana Nacionalnog saveta najviše dva puta.

(12) Narodna skupština razrešava člana Nacionalnog saveta pre isteka mandata, i to:

1) na lični zahtev;

2) ako ne ispunjava dužnosti člana Nacionalnog saveta ili svojim postupcima povredi ugled te dužnosti, a na predlog Konferencije univerziteta, Konferencije akademija strukovnih studija, Vlade, odnosno nadležnog organa Autonomne pokrajine Vojvodine - za članove čiji izbor predlaže;

3) ukoliko nastupi uslov iz stava 8. ovog člana.

(13) Nacionalni savet bira predsednika iz reda svojih članova.

(14) Članovi Nacionalnog saveta imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Narodna skupština, na predlog nadležnog odbora Narodne skupštine.

Nadležnost Nacionalnog saveta

Član 11.

(1) Nacionalni savet:

1) prati razvoj visokog obrazovanja i njegovu usklađenost sa evropskim i međunarodnim standardima;

2) predlaže ministarstvu nadležnom za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) politiku visokog obrazovanja;

- 3) daje mišljenje o politici upisa na visokoškolske ustanove;
- 4) daje mišljenje u postupku donošenja propisa kojima se uređuju pitanja od značaja za delatnost visokog obrazovanja;
- 5) predlaže Vladi normative i standarde rada visokoškolskih ustanova, kao i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje, po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije akademija strukovnih studija;
- 6) utvrđuje naučne, umetničke, odnosno stručne oblasti u okviru polja iz člana 27. ovog zakona, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija strukovnih studija;
- 7) utvrđuje standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova;
- 8) utvrđuje standarde i postupak za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova;
- 9) utvrđuje standarde **za početnu akreditaciju**;
- 10) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova;
- 11) utvrđuje standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa;
- 12) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije;
- 13) utvrđuje minimalne uslove za izbor u zvanja nastavnika, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija strukovnih studija, imajući u vidu odgovarajuće kriterijume ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost;**
- 14) utvrđuje listu stručnih, akademskih i naučnih naziva sa naznakom zvanja odgovarajućeg stepena studija iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih i naučnih naziva;
- 15) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

(2) Akti iz tač. 6)-11) i **tač. 13) i 14)** ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Rad Nacionalnog saveta

Član 12.

- (1) Rad Nacionalnog saveta je javan.
- (2) Nacionalni savet, za potrebe svog rada, može da obrazuje posebna radna tela.
- (3) Sredstva za rad Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obezbeđuju se u budžetu Republike.
- (4) Stručne, administrativno-tehničke i informatičke poslove za potrebe Nacionalnog saveta i njegovih radnih tela obavlja Ministarstvo.
- (5) Nacionalni savet podnosi Narodnoj skupštini izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje.
- (6) Nacionalni savet donosi poslovnik o svom radu.

Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta

Član 13.

- (1) Radi obavljanja poslova akreditacije, provere kvaliteta visokoškolskih ustanova i jedinica u njihovom sastavu i vrednovanja studijskih programa, Nacionalni savet obrazuje posebno radno telo - Komisiju za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija).
- (2) Komisija ima 15 članova, po tri iz svakog obrazovno - naučnog, odnosno obrazovno - umetničkog polja, iz različitih oblasti, iz člana 27. ovog zakona.

- (3) Članove Komisije bira Nacionalni savet iz reda istaknutih redovnih profesora, naučnika, umetnika i stručnjaka, na predlog Konferencije univerziteta.
- (4) U postupku utvrđivanja predloga iz stava 3. ovog člana, Konferencija univerziteta objavljuje javni poziv za prijavljivanje kandidata za članove Komisije.
- (5) Rok za prijavljivanje kandidata za članove Komisije jeste 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva.
- (6) Lista prijavljenih kandidata stavlja se na uvid javnosti u roku od osam dana od isteka roka za prijavljivanje kandidata.
- (7) Primedbe i predlozi u vezi sa prijavljenim kandidatima mogu se dostaviti u roku od 30 dana od dana stavljanja liste prijavljenih kandidata na uvid javnosti.
- (8) Nakon razmatranja primedaba i predloga iz stava 7. ovog člana Konferencija univerziteta utvrđuje predlog od najviše po pet kandidata iz svakog obrazovno-naučnog, odnosno obrazovno-umetničkog polja, iz različitih oblasti, i upućuje ga Nacionalnom savetu u roku od 15 dana od isteka roka iz stava 7. ovog člana, uzimajući u obzir te primedbe i predloge.
- (9) Nacionalni savet bira članove Komisije u roku od 30 dana od dana prijema predloga iz stava 8. ovog člana.
- (10) Član Komisije ne može biti lice izabrano, postavljeno ili imenovano na funkciju u državnom organu, organu teritorijalne autonomije ili lokalne samouprave, u organ političke stranke ili nevladine organizacije koja se bavi obrazovanjem ili na dužnost organa poslovođenja visokoškolske ustanove.
- (11) Mandat člana Komisije traje četiri godine. Isto lice može biti izabrano za člana Komisije najviše dva puta.
- (12) Nacionalni savet razrešava člana Komisije pre isteka mandata:
 - 1) na lični zahtev;
 - 2) ako nesavesno obavlja poslove u Komisiji ili svojim postupcima povredi ugled dužnosti koju obavlja, a na obrazloženi predlog Konferencije univerziteta;
 - 3) ukoliko nastupi uslov iz stava 10. ovog člana.
- (13) Komisija radi i odlučuje na sednicama, u skladu sa poslovnikom koji donosi.
- (14) Komisija bira predsednika iz reda svojih članova.
- (15) Komisija najmanje jedanput godišnje podnosi Nacionalnom savetu izveštaj o svom radu, o čemu Nacionalni savet obaveštava javnost.
- (16) Rad Komisije finansira se iz ostvarenih prihoda od naknada za akreditaciju sa posebnog podračuna za ove namene. Visinu naknade za akreditaciju utvrđuje Nacionalni savet, uz saglasnost Vlade.
- (17) Članovi Komisije imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Narodna skupština, na predlog nadležnog odbora Narodne skupštine.

Nadležnost i rad Komisije

Član 14.

- (1) Komisija:
 - 1) predlaže Nacionalnom savetu standarde za početnu akreditaciju;
 - 2) predlaže Nacionalnom savetu standarde i postupak za akreditaciju visokoškolskih ustanova;
 - 3) predlaže Nacionalnom savetu standarde i postupak za akreditaciju studijskih programa;
 - 4) predlaže Nacionalnom savetu standarde za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova;
 - 5) predlaže Nacionalnom savetu standarde i postupak za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova;
 - 6) pomaže i saraduje sa visokoškolskim ustanovama i jedinicama u njihovom sastavu u obezbeđivanju i unapređenju njihovog kvaliteta;
 - 7) sprovodi postupak akreditacije ustanova i studijskih programa u oblasti visokog obrazovanja, odlučuje o zahtevu za akreditaciju i izdaje uverenje o akreditaciji na obrascu čiju

sadržinu utvrđuje;

8) stara se o harmonizaciji standarda i procedura u oblasti akreditacije, u okviru evropskog prostora visokog obrazovanja;

9) **sačinjava izveštaj o početnoj akreditaciji** u postupku izdavanja dozvole za rad;

10) obavlja i druge poslove u skladu sa aktom o obrazovanju Komisije.

(2) Za potrebe sprovođenja postupaka iz stava 1. tač. 7) i 9) ovog člana, Komisija obrazuje stručne timove i imenuje njihove članove (u daljem tekstu: recenzenti), koji razmatraju pojedinačne zahteve za sprovođenje postupaka, a čiji rad se finansira iz istih izvora kao i rad Komisije.

(3) Komisija imenuje recenzente na osnovu javnog poziva, iz reda međunarodno priznatih domaćih i inostranih univerzitetskih nastavnika, naučnika, umetnika ili stručnjaka, a u slučaju da je reč o studijskom programu specifično nacionalnog karaktera - iz reda priznatih domaćih univerzitetskih nastavnika, naučnika, umetnika ili stručnjaka.

(4) Recenzent Komisiji dostavlja svoj izveštaj u roku od 60 dana od dana prijema zahteva Komisije.

(5) Komisija dostavlja Nacionalnom savetu konačan izveštaj koji je dostupan javnosti.

(6) Komisija obezbeđuje zaštitu podataka o tome kojem od recenzenata je podnet zahtev iz stava 4. ovog člana.

(7) Recenzenti imaju pravo na naknadu za rad u skladu sa aktom koji donosi Nacionalni savet.

(8) U sprovođenju postupaka iz stava 1. tač. 7) i 9) ovog člana Komisija može koristiti usluge međunarodnih organizacija i asocijacija iz oblasti obezbeđivanja kvaliteta visokog obrazovanja, u skladu sa aktom koji donosi Nacionalni savet.

Obezbeđivanje kvaliteta visokoškolske ustanove

Član 15.

(1) Samostalna visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica u njenom sastavu, svojim statutom, odnosno opštim aktom definiše tela i postupke vezane za praćenje, obezbeđivanje, unapređenje i razvoj kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada.

(2) Provera ispunjenja obaveza samostalne visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice u njenom sastavu, u pogledu kvaliteta, vrši se u skladu sa pravilnikom koji, na predlog Nacionalnog saveta, donosi ministar nadležan za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ministar).

(3) U postupku provere kvaliteta uzima se u obzir i ocena studenata o studijskim programima.

(4) Komisija obavlja proveru ispunjavanja obaveza samostalne visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice u njenom sastavu u vezi sa kvalitetom prema godišnjem planu poslova, po posebnom nalogu Nacionalnog saveta, na zahtev samostalne visokoškolske ustanove ili ministra.

(5) Podnosioci zahteva za proveru ispunjenja obaveza samostalne visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice u njenom sastavu u pogledu kvaliteta ne mogu ponovo podneti takav zahtev za istu visokoškolsku ustanovu, odnosno visokoškolsku jedinicu u njenom sastavu, u narednih godinu dana.

(6) Komisija dostavlja izveštaj o izvršenoj proveri ispunjavanja obaveza samostalne visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice u njenom sastavu u vezi sa kvalitetom Nacionalnom savetu, ministru i samostalnoj visokoškolskoj ustanovi.

(7) Samostalna visokoškolska ustanova iz stava 6. ovog člana može u roku od 15 dana od dana dostavljanja izveštaja o izvršenoj proveri dostaviti Nacionalnom savetu primedbe na izveštaj.

(8) Nacionalni savet izveštaj Komisije prosleđuje Konferenciji univerziteta i Studentskoj konferenciji univerziteta, odnosno Konferenciji akademija strukovnih studija i Studentskoj konferenciji akademija strukovnih studija.

(9) Nacionalni savet utvrđuje ocenu ispunjenosti obaveza samostalne visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice u njenom sastavu u vezi sa kvalitetom, na osnovu izveštaja Komisije, i dostavlja je samostalnoj visokoškolskoj ustanovi i ministru.

(10) Rezultati provere ispunjenosti obaveza samostalne visokoškolske ustanove u vezi sa kvalitetom objavljuju se, u skladu sa aktom Nacionalnog saveta.

Akreditacija

Član 16.

- (1) Akreditacijom se utvrđuje da visokoškolska ustanova i studijski programi ispunjavaju standarde iz člana 11. tač. 10) i 11) ovog zakona i da visokoškolska ustanova ima pravo na izdavanje javnih isprava u skladu sa ovim zakonom.
- (2) U postupku akreditacije visokoškolske ustanove utvrđuje se da li ustanova ispunjava i odgovarajuće uslove iz čl. 33 - 37. ovog zakona , **kao i da li ispunjava uslov u pogledu potrebnog broja nastavnika.**
- (3) **Uslov u pogledu potrebnog broja nastavnika visokoškolska ustanova ispunjava ako ima nastavnike u radnom odnosu sa punim radnim vremenom za izvođenje najmanje 70% časova aktivne nastave na studijskom programu za koji se traži dozvola za rad, a najmanje 20 nastavnika u radnom odnosu sa punim radnim vremenom na visokoškolskoj ustanovi.**
- (4) **Izuzetak su studijski programi u polju umetnosti gde taj broj ne može biti manji od 50%.**
- (5) **Od ukupnog broja nastavnika potrebnih za obavljanje nastave po godinama studija za studijski program za koji se traži dozvola za rad, akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija, izuzev u polju umetnosti, moraju da imaju najmanje 50% nastavnika sa stečenim naučnim nazivom doktora nauka.**
- (6) U postupku akreditacije **master akademskog**, odnosno doktorskog studijskog programa utvrđuje se i da li su ispunjeni uslovi za obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada, u skladu sa zakonom.
- (7) Postupak akreditacije sprovodi se **redovno, u roku od pet godina, a vanredno** na zahtev Ministarstva, osnivača, odnosno same visokoškolske ustanove.
- (8) U postupku akreditacije Komisija:
 - 1) izdaje uverenje o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa;
 - 2) upućuje visokoškolskoj ustanovi akt upozorenja, kojim se ukazuje na nedostatke u pogledu ispunjenosti uslova, kvaliteta rada visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa, i ostavlja rok za otklanjanje navedenih nedostataka, s tim što po isteku tog roka odlučuje o zahtevu;
 - 3) donosi rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju.
- (9) U postupku odlučivanja o akreditaciji Komisija uzima u obzir rezultate vrednovanja kvaliteta iz člana 15. i rezultate samovrednovanja iz člana 17. ovog zakona.
- (10) Ako Komisija donese rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju, osnivač, odnosno visokoškolska ustanova, može u roku od 30 dana od dana prijema rešenja uložiti žalbu Nacionalnom savetu.
- (11) **Rešenje Nacionalnog saveta po žalbi iz stava 10. ovog člana konačno je. Protiv rešenja Nacionalnog saveta može se voditi upravni spor.**
- (12) Osnivač, odnosno visokoškolska ustanova iz stava 7. ovog člana, ima pravo da ponovi zahtev za akreditaciju po isteku roka od godinu dana od dana donošenja rešenja kojim se odbija zahtev za akreditaciju.

Samovrednovanje

Član 17.

- (1) Visokoškolska ustanova sprovodi postupak samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada.
- (2) Samovrednovanje se sprovodi na način i po postupku propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (3) Samovrednovanje se sprovodi u intervalima od najviše tri godine.
- (4) U postupku samovrednovanja razmatra se i ocena studenata.

(5) Na zahtev Komisije, visokoškolska ustanova dostavlja informaciju o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocenu kvaliteta.

Konferencija univerzitetâ

Član 18.

(1) Radi koordiniranja rada, utvrđivanja zajedničke politike, ostvarivanja zajedničkih interesa i obavljanja poslova utvrđenih zakonom, osniva se Konferencija univerzitetâ.

(2) Članovi Konferencije univerzitetâ su svi akreditovani univerziteti.

(3) Organizacija i rad Konferencije uređuju se statutom Konferencije.

(4) Univerzitet u Konferenciji univerziteta predstavlja rektor.

(5) Univerzitet iz stava 2. ovog člana ima pravo da na svakih 1.000 nastavnika i saradnika delegira još po jednog predstavnika u Konferenciju univerziteta, kao i da na svakih 5.000 studenata delegira još po jednog predstavnika u Konferenciju univerziteta.

(6) Sredstva za rad Konferencije univerziteta obezbeđuju se u budžetu Republike.

Nadležnost Konferencije univerziteta

Član 19.

Konferencija univerziteta:

1) razmatra pitanja od zajedničkog interesa za unapređivanje nastavno-naučne, odnosno nastavno-umetničke delatnosti na univerzitetu;

2) usaglašava stavove i koordinira aktivnosti univerziteta, posebno u oblasti upisne politike;

3) daje mišljenje o standardima za ocenu kvaliteta obrazovnog, naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada;

4) predlaže listu stručnih, akademskih i naučnih naziva iz odgovarajućih oblasti i skraćenica tih naziva;

5) predlaže mere radi unapređivanja materijalnog položaja univerziteta i standarda studenata;

6) razmatra i druga pitanja od zajedničkog interesa za univerzitete, u skladu sa ovim zakonom.

Konferencija akademija strukovnih studija

Član 20.

(1) Radi koordiniranja rada, utvrđivanja zajedničke politike, ostvarivanja zajedničkih interesa i obavljanja poslova utvrđenih zakonom, osniva se Konferencija akademija strukovnih studija.

(2) Konferenciju akademija strukovnih studija čine akreditovane akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija.

(3) Organizacija i rad Konferencije uređuje se statutom Konferencije.

(4) Akademiju strukovnih studija i visoku školu strukovnih studija u Konferenciji akademija strukovnih studija predstavlja predsednik, odnosno direktor.

(5) Sredstva za rad Konferencije akademija strukovnih studija obezbeđuju se u budžetu Republike.

Nadležnost Konferencije akademija strukovnih studija

Član 21.

Konferencija akademija strukovnih studija:

- 1) razmatra pitanja od zajedničkog interesa za unapređivanje nastavno-stručne, odnosno nastavno-umetničke delatnosti na strukovnim studijama;
- 2) usaglašava stavove i koordinira aktivnosti akademija strukovnih studija i visokih škola strukovnih studija, posebno u oblasti upisne politike;
- 3) daje mišljenje o standardima za ocenu kvaliteta obrazovnog, istraživačkog, umetničkog i stručnog rada;
- 4) predlaže listu stručnih naziva iz odgovarajućih oblasti i skraćenica tih naziva;
- 5) predlaže mere radi unapređivanja materijalnog položaja akademija strukovnih studija, visokih škola strukovnih studija i standarda studenata;
- 6) razmatra i druga pitanja od zajedničkog interesa za akademije strukovnih studija i visoke škole strukovnih studija, u skladu sa ovim zakonom.

Studentske konferencije

Član 22.

- (1) Radi ostvarivanja zajedničkih interesa studenata kao partnera u procesu visokog obrazovanja osnivaju se Studentska konferencija univerziteta i Studentska konferencija akademija strukovnih studija.
- (2) Studentsku konferenciju univerziteta čine predstavnici studentskih parlamenata univerziteta.
- (3) Studentsku konferenciju akademija strukovnih studija **i studentskih parlamenata visokih škola strukovnih studija** čine predstavnici studentskih parlamenata akademija strukovnih studija.
- (4) Organizacija i rad konferencija iz stava 1. ovog člana uređuju se statutom konferencije.
- (5) Studentske konferencije imaju pravo da daju mišljenje o pitanjima iz člana 11. tačka 6) ovog zakona.
- (6) Sredstva za rad studentskih konferencija obezbeđuju se u budžetu Republike.**

Ministarstvo

Član 23.

Ministarstvo:

- 1) predlaže Vladi politiku visokog obrazovanja;
- 2) planira politiku upisa studenata na studije koje ostvaruju visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika, na predlog Nacionalnog saveta;
- 3) prati razvoj visokog obrazovanja;
- 4) izdaje dozvolu za rad visokoškolskih ustanova;
- 5) utvrđuje sadržaj diplome i dodatka diplomu;
- 6) raspodeljuje finansijska sredstva iz budžeta Republike namenjena visokoškolskim ustanovama i kontroliše njihovo korišćenje;
- 7) vrši upravni nadzor;
- 8) stara se o uključivanju visokoškolskih ustanova u proces priznavanja visokoškolskih kvalifikacija u Evropi;
- 9) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

III. STUDIJE I STUDIJSKI PROGRAMI

Studijski program

Član 24.

Studijski program je skup obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem, čijim se savladavanjem obezbeđuju neophodna znanja i veštine za sticanje diplome odgovarajućeg nivoa i vrste studija.

Vrste i nivoi studija

Član 25.

- (1) Delatnost visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i strukovne studije na osnovu odobrenih, odnosno akreditovanih studijskih programa za sticanje visokog obrazovanja.
- (2) Na akademskim studijama izvodi se akademski studijski program, koji osposobljava studente za razvoj i primenu naučnih, stručnih i umetničkih dostignuća.
- (3) Na strukovnim studijama izvodi se strukovni studijski program, koji osposobljava studente za primenu znanja i veština potrebnih za uključivanje u radni proces.
- (4) Studije prvog stepena su:
 - 1) osnovne akademske studije;
 - 2) osnovne strukovne studije.
- (5) Studije drugog stepena su:
 - 1) **master akademske studije;**
 - 2) specijalističke strukovne studije;
 - 3) specijalističke akademske studije.
- (6) Studije trećeg stepena su doktorske akademske studije.

Studijski program za sticanje zajedničke diplome

Član 26.

- (1) Studijski program za sticanje zajedničke diplome jeste studijski program koji organizuju i izvode više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad za odgovarajući studijski program.
- (2) Studijski program iz stava 1. ovog člana može da se izvodi kada ga usvoje nadležni organi visokoškolskih ustanova koje ga organizuju.

Obrazovno-naučna i obrazovno-umetnička polja

Član 27.

- (1) Studijski programi se ostvaruju u okviru jednog ili više sledećih obrazovno-naučnih, odnosno obrazovno-umetničkih polja:
 - 1) Prirodno-matematičke nauke;

- 2) Društveno-humanističke nauke;
- 3) Medicinske nauke;
- 4) Tehničko-tehnološke nauke;
- 5) Umetnost.

(2) Odgovarajuće naučne, umetničke i stručne oblasti u okviru polja iz stava 1. ovog člana utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta i Konferencije akademija strukovnih studija.

Sadržaj studijskog programa

Član 28.

Studijskim programom utvrđuju se:

- 1) naziv i ciljevi studijskog programa;
- 2) vrsta studija i ishod procesa učenja;
- 3) stručni, akademski, odnosno naučni naziv;
- 4) uslovi za upis na studijski program;
- 5) lista obaveznih i izbornih studijskih područja, odnosno predmeta, sa okvirnim sadržajem;
- 6) način izvođenja studija i potrebno vreme za izvođenje pojedinih oblika studija;
- 7) bodovna vrednost svakog predmeta iskazana u skladu sa Evropskim sistemom prenosa bodova (u daljem tekstu: ESPB bodovi);
- 8) bodovna vrednost završnog rada na osnovnim, specijalističkim i **master akademskim studijama**, odnosno doktorske disertacije, iskazana u ESPB bodovima;
- 9) preuslovi za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta;
- 10) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
- 11) uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija;
- 12) druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Obim studija

Član 29.

- (1) Svaki predmet iz studijskog programa iskazuje se brojem ESPB bodova, a obim studija izražava se zbirom ESPB bodova.
- (2) Zbir od 60 ESPB bodova odgovara prosečnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne nedelje tokom jedne školske godine.
- (3) Ukupno angažovanje studenta sastoji se od aktivne nastave (predavanja, vežbe, praktikumi, seminari i dr.), samostalnog rada, kolokvijuma, ispita, izrade završnih radova, dobrovoljnog rada u lokalnoj zajednici i drugih vidova angažovanja.
- (4) Dobrovoljni rad je rad studenta bez naknade, koji organizuje visokoškolska ustanova na projektima od značaja za lokalnu zajednicu koji se vrednuje u sistemu visokog obrazovanja.
- (5) Uslove, način organizovanja i vrednovanje dobrovoljnog rada uređuje visokoškolska ustanova svojim opštim aktom.

- (6) Ukupan broj časova aktivne nastave ne može biti manji od 600 časova u toku školske godine.
- (7) Osnovne akademske studije imaju od 180 do 240 ESPB bodova.
- (8) Osnovne strukovne studije imaju 180 ESPB bodova.
- (9) Specijalističke strukovne studije imaju najmanje 60 ESPB bodova.
- (10) Specijalističke akademske studije imaju najmanje 60 ESPB bodova kada su prethodno završene **master akademske studije**.
- (11) Diplomске akademske studije imaju:
 - 1) najmanje 60 ESPB bodova, kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 240 ESPB bodova;
 - 2) najmanje 120 ESPB bodova kada je prethodno ostvaren obim osnovnih akademskih studija od 180 ESPB bodova.
- (12) Doktorske studije imaju:
 - 1) najmanje 180 ESPB bodova, uz prethodno ostvareni obim studija od najmanje 300 ESPB bodova na osnovnim akademskim i **master akademskim studijama**.
- (13) Određeni akademski studijski programi mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i **master akademskih studija**.
- (14) Akademski studijski programi iz medicinskih nauka mogu se organizovati integrisano u okviru osnovnih i **master akademskih studija**, sa ukupnim obimom od najviše 360 ESPB bodova.

Završni rad i disertacija

Član 30.

- (1) Studijskim programom osnovnih i specijalističkih studija može biti predviđen završni rad.
- (2) Studijski program **master akademskih studija** sadrži obavezu izrade završnog rada.
- (3) Doktorska disertacija je završni deo studijskog programa doktorskih studija, osim doktorata umetnosti **koji može biti i umetnički projekat**.
- (4) Izuzetno, doktorat nauka može da stekne lice sa završenim studijama medicine i završenom **zdravstvenom** specijalizacijom, na osnovu odbranjene disertacije zasnovane na radovima objavljenim u vrhunskim svetskim časopisima.
- (5) Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni deo studijskog programa, ulaze u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.
- (6) Način i postupak pripreme i odbrane završnog rada, uređuje se opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (7) **Postupak pripreme i uslovi za odbranu disertacije uređuju se opštim aktom univerziteta, po pribavljenom mišljenju Ministarstva i ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost.**

Prenošenje ESPB bodova

Član 31.

- (1) Između različitih studijskih programa može se vršiti prenošenje ESPB bodova.
- (2) Kriterijumi i uslovi prenošenja ESPB bodova propisuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove, odnosno sporazumom visokoškolskih ustanova.

IV. USTANOVE KOJE OBAVLJAJU DELATNOST VISOKOG OBRAZOVANJA

Visokoškolske ustanove

Član 32.

(1) Delatnost visokog obrazovanja obavljaju sledeće visokoškolske ustanove:

- 1) univerzitet;
- 2) fakultet, odnosno umetnička akademija, u sastavu univerziteta;
- 3) akademija strukovnih studija;
- 4) visoka škola;
- 5) visoka škola strukovnih studija.

(2) Univerzitet, akademija strukovnih studija, visoka škola i visoka škola strukovnih studija su samostalne visokoškolske ustanove.

(3) Pod nazivima ustanova iz stava 1. ovog člana mogu istupati u pravnom prometu samo visokoškolske ustanove koje imaju dozvolu za rad, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Visokoškolska ustanova obavlja delatnost visokog obrazovanja u sedištu.

(5) Visokoškolska ustanova može izvoditi studijski program na daljinu, u skladu sa dozvolom za rad.

(6) U okviru delatnosti visokog obrazovanja visokoškolska ustanova obavlja naučnoistraživačku, umetničkostvaralačku, ekspertskokonsultantsku i izdavačku delatnost, a može obavljati i druge poslove kojima se komercijalizuju rezultati naučnog, istraživačkog i umetničkog rada, pod uslovom da se tim poslovima ne ugrožava kvalitet nastave.

(7) Samostalna visokoškolska ustanova može da organizuje smeštaj i ishranu studenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje kolektivni smeštaj i ishrana studenata.

(8) Na osnivanje i rad visokoškolskih ustanova primenjuju se propisi o javnim službama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije uređeno.

(9) Na visokoškolskoj ustanovi nije dozvoljeno političko, stranačko ili versko organizovanje i delovanje.

Univerzitet

Član 33.

(1) Univerzitet je samostalna visokoškolska ustanova koja u obavljanju delatnosti objedinjuje obrazovni i naučnoistraživački, stručni, odnosno umetnički rad, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

(2) Univerzitet može ostvarivati sve vrste i nivoe studija.

(3) Visokoškolska ustanova ima status univerziteta ako ostvaruje akademske studijske programe na svim nivoima studija, u okviru najmanje tri polja i tri oblasti iz člana 27. ovog zakona.

(4) Izuzetno, univerzitet se može osnovati u polju umetnosti, ako ima sva tri nivoa studija iz najmanje tri oblasti umetnosti.

Fakultet i umetnička akademija

Član 34.

(1) Fakultet, odnosno umetnička akademija, jeste visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica u sastavu univerziteta, koja ostvaruje akademske studijske programe i razvija naučnoistraživački, stručni, odnosno umetnički rad u jednoj ili više oblasti.

(2) Fakultet, odnosno umetnička akademija, može ostvarivati i strukovne studijske programe.

(3) Fakultet, odnosno umetnička akademija, u pravnom prometu nastupa pod nazivom univerziteta u čijem je sastavu i pod svojim nazivom, u skladu sa statutom univerziteta.

Akademija strukovnih studija

Član 35.

(1) Akademija strukovnih studija je samostalna visokoškolska ustanova koja u obavljanju delatnosti objedinjuje obrazovni, istraživački, stručni i umetnički rad, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

(2) Akademija strukovnih studija može ostvarivati osnovne strukovne studije i specijalističke strukovne studije.

(3) Visokoškolska ustanova ima status akademije strukovnih studija ako ostvaruje najmanje pet akreditovanih studijskih programa strukovnih studija iz najmanje tri polja iz člana 27. ovog zakona.

Visoka škola

Član 36.

Visoka škola je samostalna visokoškolska ustanova koja ostvaruje akademske osnovne, specijalističke i **master akademske studije** iz jedne ili više oblasti iz člana 27. ovog zakona.

Visoka škola strukovnih studija

Član 37.

Visoka škola strukovnih studija je samostalna visokoškolska ustanova koja ostvaruje osnovne strukovne i specijalističke strukovne studije iz jedne ili više oblasti iz člana 27. ovog zakona.

Naučni instituti i druge naučnoistraživačke ustanove

Član 38.

(1) Radi unapređivanja naučnoistraživačkog rada, univerzitet u svom sastavu može imati naučne institute i druge naučnoistraživačke ustanove.

(2) Institut ili druga naučnoistraživačka ustanova iz stava 1. ovog člana može ostvarivati deo akreditovanih studijskih programa **master akademskih** i doktorskih studija na univerzitetu.

Imovina

Član 39.

(1) Nepokretnosti i druga sredstva obezbeđeni od strane Republike za osnivanje i rad visokoškolske ustanove u državnoj su svojini.

(2) Nepokretnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu se otuđivati bez saglasnosti osnivača.

(3) Nepokretnosti i druga sredstva iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti samo u funkciji obavljanja delatnosti utvrđenih ovim zakonom.

(4) Nepokretnosti i druga imovina stečena na osnovu zaveštanja i poklona, svojina su visokoškolske ustanove koja je tu imovinu stekla.

(5) Visokoškolska ustanova samostalno upravlja zadužbinama, fondacijama, odnosno fondovima koji su joj povereni, u skladu sa zakonom.

Osnivanje

Član 40.

(1) Samostalnu visokoškolsku ustanovu mogu osnovati Republika, pravno i fizičko lice, u skladu sa zakonom.

(2) Kada je osnivač samostalne visokoškolske ustanove Republika, odluku o osnivanju donosi Vlada.

(3) Visokoškolske ustanove za ostvarivanje studijskih programa za potrebe policijskog **odnosno vojnog** obrazovanja osniva Vlada, u skladu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(4) Visokoškolske ustanove iz stava 3. ovog člana mogu biti u sastavu univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija, u skladu sa posebnim sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija i Vlade.

(5) Sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija, i Vlade, na predlog ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove **odnosno poslove odbrane**, može se ustanoviti poseban studijski program za potrebe policijskog **odnosno vojnog** obrazovanja u okviru određenog univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija.

(6) Sporazumom univerziteta, odnosno akademije strukovnih studija, i visokoškolske ustanove iz stava 3. ovog člana može se, uz saglasnost Vlade, ustanoviti studijski program za sticanje zajedničke diplome.

(7) Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove **odnosno poslove odbrane**, bliže uređuje uslove i način ostvarivanja studijskih programa iz st. 5. i 6. ovog člana i položaj nastavnika i studenata, u pogledu osobenosti vezanih za ciljeve i prirodu policijskog **odnosno vojnog** obrazovanja.

(8) Upravni nadzor nad radom visokoškolskih ustanova iz stava 3. ovog člana i ostvarivanjem studijskih programa iz st. 5. i 6. ovog člana vrši ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, **odnosno poslove odbrane.**

Dozvola za rad

Član 41.

(1) Visokoškolska ustanova može početi sa radom i obavljati delatnost po dobijanju dozvole za rad.

(2) Dozvolu za rad izdaje Ministarstvo, na zahtev visokoškolske ustanove.

(3) Uz zahtev iz stava 2. ovog člana visokoškolska ustanova dostavlja osnivački akt i dokaze o ispunjenosti standarda iz člana 11. tačka 9) ovog zakona.

(4) Visokoškolska ustanova za čije osnivanje se ne obezbeđuju sredstva iz budžeta Republike uz zahtev iz stava 2. ovog člana dostavlja i bankarsku garanciju za nastavljanje i završetak studija u slučaju prestanka rada ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa, u iznosu od 25% školarine za broj studenata za koji se traži dozvola za rad.

(5) Ministarstvo u roku od 30 dana od dana prijema proverava da li je zahtev podnet u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana.

(6) U slučaju da Ministarstvo utvrdi da zahtev nije podnet u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana, određuje naknadni rok od najviše 30 dana za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Ako podnosilac zahteva u određenom roku ne otkloni nedostatke smatra se da je odustao od zahteva.

(7) Uredan zahtev sa dokumentacijom Ministarstvo upućuje Komisiji, radi početne akreditacije.

(8) Početnom akreditacijom utvrđuje se da li visokoškolska ustanova i studijski program ispunjavaju standarde iz člana 11. tačka 9) ovog zakona, a posebno u pogledu:

1) sadržaja, kvaliteta i obima studijskih programa;

2) potrebnog broja nastavnog i drugog osoblja s odgovarajućim naučnim i stručnim kvalifikacijama;

3) osiguranog odgovarajućeg prostora i opreme, u skladu s brojem studenata koje visokoškolska ustanova namerava da upiše i potrebnim kvalitetom studiranja.

(9) Uslov iz stava 8. tačka 2) ovog člana ispunjen je ako visokoškolska ustanova podnese dokaz da je obezbeđen potreban broj nastavnika iz člana 16. st. 2-5. ovog zakona.

(10) Komisija u roku od tri meseca od dana prijema zahteva sačinjava izveštaj o početnoj akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa i dostavlja ga Ministarstvu sa preporukom da:

1) izda dozvolu za rad visokoškolskoj ustanovi;

2) odbije zahtev visokoškolske ustanove za izdavanje dozvole za rad.

(11) Ministarstvo izdaje dozvolu za rad 30 dana po dostavljanju izveštaja Komisije sa preporukom iz stava 10. tačka 1) ovog člana i utvrđivanju ispunjenosti odgovarajućih uslova iz čl. 33-37. ovog zakona.

(12) Ministarstvo rešenjem odbija zahtev za izdavanje dozvole za rad 30 dana po dostavljanju izveštaja Komisije sa preporukom iz stava 10. tačka 2) ovog člana, odnosno po utvrđivanju da nisu ispunjeni odgovarajući uslovi iz čl. 33-37. ovog zakona.

(13) Rešenje o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole za rad konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(14) U dozvoli za rad navode se: studijski programi, broj studenata, broj nastavnika, objekti u kojima se obavlja delatnost, da li se studijski program izvodi na daljinu i maksimalan broj studenata koji na taj način može da studira, kao i da li visokoškolska ustanova može obavljati delatnost izvan sedišta.

(15) Sadržaj dozvole za rad propisuje ministar.

(16) Visokoškolska ustanova kojoj je izdata dozvola za rad dužna je da podnese zahtev za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskog programa najkasnije godinu dana od početka školske godine u kojoj je otpočelo prvo izvođenje studijskog programa.

(17) Zahtev za akreditaciju se podnosi Komisiji preko Ministarstva, a na obrascu čiju sadržinu utvrđuje Komisija.

(18) Svake školske godine, tokom prvog ostvarivanja studijskog programa, Komisija vrši spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove.

Izmena, dopuna i oduzimanje dozvole za rad

Član 42.

(1) Visokoškolska ustanova koja ima dozvolu za rad podnosi zahtev za dopunu dozvole za nov studijski program.

(2) **Izмене i dopune studijskog programa za koji je visokoškolska ustanova dobila dozvolu za rad, a koje vrši radi njegovog usklađivanja sa organizacijom rada i dostignućima nauke i umetnosti, ne smatraju se novim studijskim programom. O izmeni, odnosno dopuni studijskog programa visokoškolska ustanova obaveštava Ministarstvo u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o izmeni, odnosno dopuni studijskog programa.**

(3) Visokoškolskoj ustanovi koja ne dobije akreditaciju, dozvola za rad važi još godinu dana, bez prava upisa studenata.

(4) Visokoškolskoj ustanovi iz stava 3. ovog člana posle godinu dana se oduzima dozvola za rad.

(5) Visokoškolskoj ustanovi oduzima se dozvola za rad i kada joj se zabrani rad, u skladu sa zakonom.

(6) Visokoškolskoj ustanovi koja ne dobije akreditaciju za neki studijski program, dozvola za rad za taj studijski program važi još godinu dana, ali gubi pravo na upis novih studenata na taj studijski program.

(7) Visokoškolskoj ustanovi iz stava 6. ovog člana koja u propisanom roku ne dobije akreditaciju za taj studijski program izmeniće se dozvola za rad.

(8) **Komisija izveštava Ministarstvo o ishodu akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa radi preduzimanja mera utvrđenih u st. 4. i 7. ovog člana.**

(9) Rešenje o odbijanju zahteva za dopunu dozvole za rad, kao i rešenje o izmeni, odnosno oduzimanju dozvole za rad, konačno je u upravnom postupku.

(10) U slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove zbog oduzimanja dozvole za rad ili drugog razloga, ministar će, na predlog Nacionalnog saveta, doneti akt kojim se obezbeđuje završetak studija studentima te visokoškolske ustanove.

Promena naziva, sedišta i statusne promene

Član 43.

- (1) Samostalna visokoškolska ustanova može vršiti promenu naziva, sedišta i statusne promene, u skladu sa zakonom.
- (2) Za samostalne visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika odluku o promeni iz stava 1. ovog člana donosi Vlada.
- (3) U postupku donošenja odluke iz stava 2. ovog člana, pribavlja se mišljenje organa upravljanja svih visokoškolskih ustanova na koje se promena odnosi i saglasnost Nacionalnog saveta.
- (4) U slučaju promene iz stava 1. ovog člana, sprovodi se postupak za izdavanje nove dozvole za rad.

Registar

Član 44.

- (1) Ministarstvo vodi evidenciju (u daljem tekstu: registar):
 - 1) visokoškolskih ustanova;
 - 2) studijskih programa;
 - 3) nastavnika, saradnika i ostalih zaposlenih.
- (2) U registar se unose i drugi podaci od značaja za razvoj sistema visokog obrazovanja i za uključivanje u evropski prostor visokog obrazovanja.
- (3) Sadržaj i način vođenja registra propisuje ministar.

Ukidanje

Član 45.

- (1) Ustanova se ukida pod uslovima i po postupku utvrđenim zakonom.
- (2) Odluku o ukidanju visokoškolske ustanove čiji je osnivač Republika donosi Vlada.
- (3) U postupku donošenja odluke iz stava 2. ovog člana, pribavlja se mišljenje organa upravljanja visokoškolske ustanove i saglasnost Nacionalnog saveta.
- (4) U odluci iz stava 2. ovog člana određuju se visokoškolske ustanove na kojima studenti imaju pravo da nastave započete studije.

Statut

Član 46.

Statut je osnovni opšti akt visokoškolske ustanove kojim se uređuje organizacija ustanove, način rada, upravljanje i rukovođenje, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje delatnosti i rad visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom.

Organizacija visokoškolske ustanove

Član 47.

- (1) Organizacija visokoškolske ustanove uređuje se statutom, u skladu sa aktom o osnivanju i ovim zakonom.
- (2) Samostalna visokoškolska ustanova osniva visokoškolske jedinice kao oblike unutrašnje organizacije, u skladu sa statutom.
- (3) Aktom o osnivanju visokoškolske jedinice određuje se status visokoškolske jedinice u pogledu prava istupanja u pravnom prometu i poslovanju, raspolaganja materijalnim resursima, upravljanja, odlučivanja, i uređuju se druga pitanja od značaja za rad visokoškolske jedinice.
- (4) Akademija strukovnih studija ima u svom sastavu odeljenja i odseke radi ostvarivanja studijskih programa iz srodnih disciplina, istraživanja i umetničkog rada, kao i efikasnijeg korišćenja resursa.
- (5) Univerzitet ima u svom sastavu fakultete, umetničke akademije ili druge visokoškolske jedinice radi ostvarivanja studijskih programa iz srodnih disciplina, naučnih istraživanja i umetničkog rada, kao i efikasnijeg korišćenja resursa.
- (6) Univerzitet može imati u svom sastavu fakultete, umetničke akademije i druge visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica.
- (7) Fakultet, odnosno umetnička akademija, ima svojstvo pravnog lica ako ostvaruje najmanje tri akreditovana studijska programa.
- (8) Odluku o osnivanju visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica u sastavu univerziteta čiji je osnivač Republika, donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju organa upravljanja univerziteta i Nacionalnog saveta.**
- (9) Odluku o statusnoj promeni, promeni naziva i sedišta visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta sa svojstvom pravnog lica donosi organ upravljanja univerziteta dvotrećinskom većinom.
- (10) Odluku o statusnoj promeni, promeni naziva i sedišta visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica u sastavu univerziteta čiji je osnivač Republika donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju organa upravljanja univerziteta i Nacionalnog saveta.**
- (11) Visokoškolska ustanova može osnovati visokoškolsku jedinicu izvan svog sedišta, bez svojstva pravnog lica, u postupku iz člana 16. ovog zakona.
- (12) Fakultet, odnosno umetnička akademija, kao i druge visokoškolske jedinice sa svojstvom pravnog lica uređuju unutrašnju organizaciju i upravljanje svojim statutom, u skladu sa statutom univerziteta.
- (13) Univerzitet daje saglasnost na statut visokoškolske jedinice u svom sastavu.

Integrativna funkcija univerziteta i drugih samostalnih visokoškolskih ustanova

Član 48.

- (1) Statutom visokoškolske ustanove, aktom o osnivanju visokoškolske jedinice i opštim aktima visokoškolske jedinice utvrđuju se ovlašćenja i način upravljanja koji obezbeđuju jedinstvenu i usklađenu delatnost visokoškolske ustanove.
- (2) Univerzitet integriše funkcije svih ustanova i jedinica u svom sastavu, a posebno fakulteta, tako što sprovodi jedinstvenu politiku čiji je cilj stalno unapređenje kvaliteta nastave, usavršavanje naučnoistraživačkog rada i umetničkog stvaralaštva.
- (3) Radi ostvarenja ciljeva iz stava 2. ovog člana, univerzitet, odnosno akademija strukovnih studija, posebno ima nadležnosti u sledećim oblastima:
 - 1) utvrđivanje jedinstvenih standarda rada službi i servisa i jedinstvenih standarda za formiranje baze podataka svih jedinica;
 - 2) strateško planiranje;
 - 3) donošenje studijskih programa;

- 4) obezbeđenje i kontrola kvaliteta;
- 5) politika upisa;
- 6) izbor u zvanja nastavnika;
- 7) izdavanje diploma i dodatka diplomama;
- 8) međunarodna saradnja;
- 9) planiranje investicija;
- 10) planiranje politike zapošljavanja i angažovanja nastavnika i saradnika;
- 11) formiranje i razvoj jedinstvenog informacionog sistema;
- 12) obrazovanje tokom čitavog života.

(4) Visokoškolska jedinica ima pravo predlaganja u vezi sa pitanjima iz stava 3. ovog člana, na način uređen statutom univerziteta.

V. NAUČNOISTRAŽIVAČKI I UMETNIČKI RAD

Član 49.

- (1) Univerzitet obavlja naučnoistraživački i umetnički rad u cilju razvoja nauke i stvaralaštva, unapređivanja delatnosti visokog obrazovanja, odnosno unapređivanja kvaliteta nastave, usavršavanja naučnog i umetničkog podmlatka, uvođenja studenata u naučnoistraživački odnosno umetnički rad, kao i stvaranja materijalnih uslova za rad i razvoj univerziteta.
- (2) Naučni rad na univerzitetu ostvaruje se kroz osnovna, primenjena i razvojna istraživanja, a umetnički rad kroz umetničke projekte.
- (3) Naučnoistraživački, odnosno umetnički rad obavlja se i organizuje u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove.
- (4) U cilju komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog ili umetničkog rada univerzitet, odnosno druga visokoškolska ustanova može biti osnivač centra za transfer tehnologije, inovacionog centra, poslovno-tehnološkog parka i drugih organizacionih jedinica, u skladu sa zakonom.

VI. ORGANI VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Organi visokoškolske ustanove

Član 50.

- (1) Organi visokoškolske ustanove uređuju se statutom ustanove, u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom.
- (2) Visokoškolska ustanova ima organ upravljanja, organ poslovođenja, stručne organe i studentski parlament.

Organ upravljanja

Član 51.

- (1) Organ upravljanja visokoškolske ustanove je savet.
- (2) Broj članova saveta je neparan.

- (3) Broj članova, postupak izbora i razrešenja članova saveta, način rada saveta i odlučivanja uređuje se statutom visokoškolske ustanove.
- (4) Mandat članova saveta traje tri godine.
- (5) Član saveta može biti član organa upravljanja samo jedne visokoškolske ustanove.

Sastav saveta visokoškolske ustanove

Član 52.

- (1) Broj članova saveta visokoškolske ustanove **čiji je osnivač Republika** je najmanje 17, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.
- (2) U visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Republika, a na kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet daje mišljenje o kandidatima predloženim za savet visokoškolske ustanove.
- (3) Savet visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana čine predstavnici ustanove, studenata i osnivača.
- (4) Od ukupnog broja članova saveta iz stava 1. ovog člana, predstavnici visokoškolske ustanove čine dve trećine, zaokruženo na najbliži neparan broj, dok su predstavnici studenata i predstavnici osnivača zastupljeni sa jednakim brojem članova do punog sastava.
- (5) Kada je osnivač Republika predstavnike osnivača imenuje Vlada, iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke, kulture, prosvete, umetnosti i privrede.
- (6) Predsednik saveta se bira iz reda predstavnika visokoškolske ustanove.
- (7) Član saveta iz stava 4. ovog člana ne može biti lice zaposleno u toj visokoškolskoj ustanovi ili u organu uprave nadležnom za oblast obrazovanja, odnosno nauke.
- (8) Broj članova i sastav saveta visokoškolske ustanove čiji osnivač nije Republika, uređuje se statutom visokoškolske ustanove.

Nadležnost saveta

Član 53.

- (1) Savet:
 - 1) donosi statut, na predlog stručnog organa;
 - 2) bira i razrešava organ poslovođenja;
 - 3) donosi finansijski plan, na predlog stručnog organa;
 - 4) usvaja izveštaj o poslovanju i godišnji obračun, na predlog stručnog organa;
 - 5) usvaja plan korišćenja sredstava za investicije, na predlog stručnog organa;
 - 6) daje saglasnost na odluke o upravljanju imovinom visokoškolske ustanove;
 - 7) daje saglasnost na raspodelu finansijskih sredstava;
 - 8) donosi odluku o visini školarine, na predlog stručnog organa;
 - 9) podnosi osnivaču izveštaj o poslovanju najmanje jedanput godišnje;
 - 10) donosi opšti akt o disciplinskoj odgovornosti studenata;
 - 11) vrši izbor eksternog revizora finansijskog poslovanja visokoškolske ustanove;

12) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

(2) O pitanjima iz stava 1. ovog člana savet odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova saveta.

(3) Statutom visokoškolske ustanove određuje se stručni organ koji utvrđuje predloge iz stava 1. ovog člana.

(4) Predloge iz stava 1. ovog člana za univerzitet utvrđuje Senat, a za fakultet, odnosno umetničku akademiju, nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko veće.

Organ poslovođenja

Član 54.

(1) Organ poslovođenja univerziteta je rektor, fakulteta - dekan, akademije strukovnih studija - predsednik, visoke škole i visoke škole strukovnih studija - direktor. Organ poslovođenja se bira iz reda nastavnika visokoškolske ustanove koji su u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, a izabrani su na neodređeno vreme. Organ poslovođenja bira se na tri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora.

(2) Bliži uslovi, kao i način i postupak izbora i razrešenja, nadležnost i odgovornost organa iz stava 1. ovog člana, uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

(3) Organ poslovođenja ne može biti lice koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo protiv polne slobode, falsifikovanja javne isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi, odnosno koje je pravnosnažnom presudom osuđeno na kaznu zatvora za drugo krivično delo, kao ni lice koje je prekršilo kodeks profesionalne etike.

(4) U visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Republika, a na kojoj se nastava u celini ili delimično izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet daje mišljenje o kandidatima predloženim za organ iz stava 1. ovog člana.

Stručni organi

Član 55.

(1) Stručni organ visokoškolske ustanove odlučuje o pitanjima od interesa za realizaciju nastave, naučnog, istraživačkog i umetničkog rada.

(2) Pri raspravljanju, odnosno odlučivanju o pitanjima koja se odnose na osiguranje kvaliteta nastave, reformu studijskih programa, analizu efikasnosti studiranja i utvrđivanje broja ESPB bodova, u stručnim organima i njihovim telima učestvuju predstavnici studenata.

(3) U stručnim organima iz stava 2. ovog člana studenti čine do 20% članova, a u njihovim telima čine 20% članova.

(4) Stručni organ univerziteta je Senat, a stručni organ fakulteta, odnosno umetničke akademije je nastavno-naučno, odnosno nastavno-umetničko veće.

(5) Statutom univerziteta, fakulteta, odnosno umetničke akademije mogu se predvideti i drugi stručni organi.

(6) Sastav, delokrug, broj članova, način izbora, trajanje mandata, kao i način odlučivanja stručnih organa visokoškolske ustanove, uređuju se statutom visokoškolske ustanove.

(7) Stručni organ samostalne visokoškolske ustanove donosi kodeks profesionalne etike, kojim se utvrđuju etička načela u visokom obrazovanju, objavljivanju naučnih rezultata, odnosu prema intelektualnoj svojini, odnosima između nastavnika i saradnika, drugih zaposlenih i studenata, postupcima u nastupanju visokoškolske ustanove i nastavnika, saradnika i studenata u pravnom prometu, kao i u odnosu prema javnosti i sredstvima javnog informisanja.

Studentski parlament

Član 56.

(1) Studentski parlament je organ visokoškolske ustanove i visokoškolske jedinice koja ima organ upravljanja i upisane studente.

- (2) Način izbora i broj članova studentskog parlamenta utvrđuje se opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (3) Pravo da biraju i da budu birani za člana studentskog parlamenta imaju svi studenti visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice, upisani na studije u školskoj godini u kojoj se bira studentski parlament.
- (4) Mandat članova studentskog parlamenta traje godinu dana.
- (5) Izbor članova studentskog parlamenta održava se svake godine u aprilu, tajnim i neposrednim glasanjem.
- (6) U cilju ostvarivanja prava i zaštite interesa studenata, studentski parlament bira i razrešava predstavnike studenata u organima visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice, kao i u organima drugih ustanova u kojima su zastupljeni predstavnici studenata, u skladu sa statutom ustanove.

VII. FINANSIRANJE VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA

Izvori finansiranja

Član 57.

- (1) Visokoškolska ustanova stiče sredstva za obavljanje svoje delatnosti u skladu sa zakonom i statutom, iz sledećih izvora:
 - 1) sredstava koja obezbeđuje osnivač;
 - 2) školarine;
 - 3) donacija, poklona i zaveštanja;
 - 4) sredstava za finansiranje naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada;
 - 5) projekata i ugovora u vezi sa realizacijom nastave, istraživanja i konsultantskih usluga;
 - 6) naknada za komercijalne i druge usluge;
 - 7) osnivačkih prava i iz ugovora sa trećim licima;
 - 8) i drugih izvora, u skladu sa zakonom.
- (2) Sredstvima iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova samostalno upravlja.
- (3) Sredstva iz stava 1. ovog člana može sticati i visokoškolska jedinica u skladu sa osnivačkim aktom i opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (4) Sredstva iz stava 1. ovog člana iskazuju se i evidentiraju u skladu sa jedinstvenom budžetskom klasifikacijom.

Sredstva koja obezbeđuje osnivač

Član 58.

- (1) Visokoškolska ustanova čiji je osnivač Republika stiče sredstva za sprovođenje odobrenih, odnosno akreditovanih studijskih programa u okviru svoje delatnosti na osnovu ugovora koji samostalna visokoškolska ustanova zaključuje sa Vladom, po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.
- (2) Sredstva za obavljanje delatnosti u toku jedne školske godine obezbeđuju se u skladu s programom rada visokoškolske ustanove.
- (3) Visokoškolska ustanova u sastavu univerziteta, u obavljanju svoje delatnosti sredstvima koja obezbeđuje osnivač, u pravnom prometu istupa na osnovu ovlašćenja iz statuta, u svoje ime a za račun univerziteta.

(4) Organ upravljanja visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana odgovara nadležnom ministarstvu za namensko i ekonomično trošenje sredstava dodeljenih iz budžeta.

(5) Normative i standarde rada visokoškolskih ustanova iz stava 1. ovog člana, kao i materijalna sredstva za njihovo ostvarivanje, uključujući i sredstva za ostvarivanje funkcija univerziteta u okviru studijskih programa koji se izvode na visokoškolskim ustanovama i jedinicama, utvrđuje Vlada, na predlog Nacionalnog saveta i po pribavljenom mišljenju Konferencije univerziteta i Konferencije akademija strukovnih studija.

Sticanje sredstava od osnivača

Član 59.

Osnivač obezbeđuje sredstva visokoškolskoj ustanovi za:

- 1) materijalne troškove, tekuće i investiciono održavanje;
- 2) plate zaposlenih, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom;
- 3) opremu;
- 4) bibliotečki fond;
- 5) obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave;
- 6) naučno i stručno usavršavanje zaposlenih;
- 7) podsticanje razvoja nastavno-naučnog i nastavno-umetničkog podmlatka;
- 8) rad sa darovitim studentima;
- 9) međunarodnu saradnju;
- 10) izvore informacija i informacione sisteme;
- 11) izdavačku delatnost;
- 12) rad studentskog parlamenta i vannastavnu delatnost studenata;
- 13) finansiranje opreme i uslova za studiranje studenata sa hendikepom;
- 14) druge namene, u skladu sa zakonom.

Sopstveni prihodi

Član 60.

(1) Sredstva koja visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica ostvari, izuzev sredstava koja obezbeđuje Republika, čine sopstveni prihod te visokoškolske ustanove, odnosno jedinice (školarina, pružanje usluga trećim licima, poklon, donacije, sponzorstvo i drugi izvori sticanja sredstava).

(2) Sredstvima iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova, odnosno visokoškolska jedinica sa svojstvom pravnog lica, raspolaže u skladu sa **Zakonom** i opštim aktom te visokoškolske ustanove, odnosno visokoškolske jedinice.

(3) Sredstvima iz stava 1. ovog člana ostvarenim obavljanjem delatnosti visokoškolske jedinice bez svojstva pravnog lica raspolaže ta jedinica u skladu sa **Zakonom** i opštim aktom visokoškolske ustanove u čijem je sastavu.

(4) Visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta, kad raspolažu sredstvima iz stava 1. ovog člana, u pravnom prometu istupaju u svoje ime i za svoj račun, u skladu sa zakonom, statutom

univerziteta i sopstvenim statutom.

(5) Visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta iz sredstava iz stava 1. ovog člana izdvajaju deo za finansiranje zajedničkih poslova na nivou univerziteta.

(6) Izdvajanje sredstava iz stava 5. ovog člana vrši se na osnovu planiranog obima i troškova aktivnosti koji se utvrđuju odlukom saveta univerziteta za tekuću školsku godinu.

Školarina

Član 61.

(1) Visokoškolska ustanova stiče sredstva iz školarine na osnovu odluke o visini školarine za studente koji plaćaju školarinu.

(2) Merila za utvrđivanje visine školarine utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

(3) Visokoškolska ustanova je dužna da pre raspisivanja konkursa za upis novih studenata utvrdi visinu školarine za narednu školsku godinu za sve studijske programe , **po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.**

(4) Školarinom se utvrđuju troškovi studija za jednu školsku godinu, odnosno za sticanje 60 ESPB bodova.

(5) Školarina obuhvata naknade za redovne usluge koje visokoškolska ustanova pruža studentu u okviru ostvarivanja studijskog programa.

(6) Redovne usluge iz stava 5. ovog člana utvrđuju se odlukom univerziteta, odnosno druge samostalne visokoškolske ustanove.

VIII. OSOBLJE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Nastavno i nenastavno osoblje

Član 62.

(1) Nastavno osoblje visokoškolske ustanove čine lica koja ostvaruju nastavni, naučni, istraživački i umetnički rad.

(2) Nastavno osoblje, u smislu ovog zakona, jesu: nastavnici, istraživači i saradnici.

(3) Nenastavno osoblje visokoškolske ustanove čine lica koja obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove.

(4) Lice koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo protiv polne slobode, falsifikovanja javne isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi ne može steći zvanje nastavnika, odnosno saradnika.

(5) Ako lice iz stava 4. ovog člana ima stečeno zvanje, visokoškolska ustanova donosi odluku o zabrani obavljanja poslova nastavnika, odnosno saradnika.

(6) Licu iz stava 5. ovog člana prestaje radni odnos u skladu sa zakonom.

Zvanja nastavnika

Član 63.

(1) Zvanja nastavnika visokoškolske ustanove jesu: predavač, profesor strukovnih studija, docent, vanredni profesor i redovni profesor.

(2) Nastavnici u zvanju predavača ili profesora strukovnih studija mogu da izvode nastavu samo na strukovnim studijama.

(3) Nastavnici u zvanju docenta, vanrednog i redovnog profesora mogu da izvode nastavu na svim vrstama studija.

(4) Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove mogu se utvrditi i druga zvanja nastavnika (nastavnik stranog jezika, veština i dr.) u skladu sa vrstom studija za koju je ustanova akreditovana.

Uslovi za izbor u zvanje nastavnika

Član 64.

- (1) U zvanje nastavnika može biti izabrano lice koje ima odgovarajući stručni, akademski, odnosno naučni naziv i sposobnost za nastavni rad.
- (2) U zvanje predavača može biti izabrano lice koje ima akademski naziv magistra ili stručni naziv specijaliste.
- (3) U zvanje profesora strukovnih studija može biti izabrano lice koje ima naučni naziv doktora nauka, odnosno doktora umetnosti.
- (4) U zvanje predavača i profesora strukovnih studija iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena i priznata umetnička dela.
- (5) U zvanje docenta može biti izabrano lice koje, pored uslova iz stava 3. ovog člana, ima i naučne, odnosno stručne radove objavljene u naučnim časopisima ili zbornicima, sa recenzijama.
- (6) U zvanje docenta iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena i priznata umetnička dela.
- (7) U zvanje vanrednog profesora može biti izabrano lice koje pored uslova iz stava 5. ovog člana ima i više naučnih radova od značaja za razvoj nauke, odnosno umetnosti u užoj naučnoj, odnosno umetničkoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima, sa recenzijama, originalno stručno ostvarenje (projekat, studiju, patent, originalni metod, novu sortu i sl.), odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim projektima, objavljen udžbenik, monografiju, praktikum ili zbirku zadataka za užu naučnu, odnosno umetničku oblast za koju se bira i više radova saopštenih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima.
- (8) U zvanje vanrednog profesora iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena i umetnička dela koja predstavljaju samostalan doprinos umetnosti.
- (9) U zvanje redovnog profesora može biti izabrano lice koje pored uslova iz stava 7. ovog člana ima i veći broj naučnih radova koji utiču na razvoj naučne misli u užoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima, sa recenzijama, veći broj naučnih radova i saopštenja iznetih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima, objavljen udžbenik, monografiju ili originalno stručno ostvarenje, ostvarene rezultate u razvoju naučno-nastavnog podmlatka na fakultetu, učešće u završnim radovima na specijalističkim i **master akademskim studijama**.
- (10) U zvanje redovnog profesora iz polja umetnosti može biti izabrano i lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena i izuzetna umetnička dela koja su značajno uticala na razvoj kulture i umetnosti.
- (11) Bliži uslovi za izbor u zvanje nastavnika utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa preporukama Nacionalnog saveta iz člana 11. stav 1. tačka 13) ovog zakona.

Zasnivanje radnog odnosa i sticanje zvanja nastavnika

Član 65.

- (1) Visokoškolska ustanova raspisuje konkurs za zasnivanje radnog odnosa i sticanje zvanja nastavnika za uže oblasti utvrđene opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Univerzitet vrši izbor u sva zvanja nastavnika, na predlog fakulteta, odnosno druge visokoškolske jedinice, a akademija strukovnih studija za nastavnike u zvanju predavača i profesora strukovnih studija, na predlog odgovarajuće visokoškolske jedinice akademije strukovnih studija.
- (3) Visoka škola vrši izbor u sva zvanja nastavnika, a visoka škola strukovnih studija vrši izbor u zvanja predavača i profesora strukovnih studija.
- (4) Lice izabrano u zvanje predavača, docenta i vanrednog profesora stiče zvanje i zasniva radni odnos na period u trajanju od pet godina.
- (5) Lice izabrano u zvanje profesora strukovnih studija i redovnog profesora stiče zvanje i zasniva radni odnos na neodređeno vreme.
- (6) Sa licem izabranim u zvanje nastavnika ugovor o radu zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove iz stava 1. ovog člana.

- (7) Način i postupak zasnivanja radnog odnosa i sticanja zvanja nastavnika uređuju se opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (8) Prilikom izbora u zvanja nastavnika, visokoškolska ustanova ceni sledeće elemente: ocenu o rezultatima naučnog, istraživačkog odnosno umetničkog rada, ocenu o angažovanju u razvoju nastave i razvoju drugih delatnosti visokoškolske ustanove, ocenu o rezultatima pedagoškog rada, kao i ocenu rezultata postignutih u obezbeđivanju naučno-nastavnog, odnosno umetničko-nastavnog podmlatka.
- (9) Ocena o rezultatima naučnoistraživačkog rada daje se na osnovu uslova iz člana 64. stav 11. ovog zakona.
- (10) Ocenu o rezultatima angažovanja u razvoju nastave i drugih delatnosti i ocenu o rezultatima postignutim u obezbeđivanju naučno-nastavnog, odnosno umetničko-nastavnog podmlatka daje visokoškolska jedinica u okviru koje nastavnik izvodi nastavu.
- (11) Pri ocenjivanju rezultata pedagoškog rada uzima se u obzir mišljenje studenata, u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.

Gostujući profesor

Član 66.

- (1) Visokoškolska ustanova bez raspisivanja konkursa može da angažuje nastavnika iz druge samostalne visokoškolske ustanove van teritorije Republike, u zvanju gostujućeg profesora.
- (2) Izuzetno, u slučaju potrebe izvođenja nastave u polju umetnosti, gostujući profesor može biti i istaknuti umetnik.
- (3) Prava i obaveze lica koje je izabrano u zvanje iz stava 1. ovog člana uređuju se ugovorom o angažovanju za izvođenje nastave, pod uslovima i na način propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Profesor emeritus

Član 67.

- (1) Univerzitet može, na predlog fakulteta ili druge visokoškolske jedinice, dodeliti zvanje profesora emeritusa redovnom profesoru, **u penziji**, koji se posebno istakao svojim naučnim, odnosno umetničkim radom, stekao međunarodnu reputaciju i postigao rezultate u obezbeđivanju nastavno-naučnog, odnosno nastavno-umetničkog podmlatka u oblasti za koju je izabran.
- (2) Profesor emeritus može učestvovati u izvođenju svih oblika nastave na akademskim studijama drugog i trećeg stepena, u užoj oblasti za koju je izabran.
- (3) Postupak i uslovi dodele zvanja i prava lica iz stava 1. ovog člana bliže se uređuju opštim aktom univerziteta.
- (4) Prava i obaveze lica koje je izabrano u zvanje iz stava 1. ovog člana uređuju se ugovorom o angažovanju za izvođenje nastave. Ukupan broj profesora emeritusa ne može biti veći od 3% od ukupnog broja nastavnika univerziteta.
- (5) Postupak za dodelu zvanja profesor emeritus pokreće visokoškolska ustanova u kojoj je lice provelo najmanje pet godina u radnom odnosu sa punim radnim vremenom.**

Nastavnici stranih jezika i veština

Član 68.

- (1) Nastavu stranih jezika, odnosno veština može, osim lica koje ima zvanje iz člana 63. stav 1. ovog zakona, izvoditi i nastavnik stranog jezika, odnosno veština koji ima stečeno visoko obrazovanje prvog stepena, objavljene stručne radove u odgovarajućoj oblasti i sposobnost za nastavni rad.
- (2) Opštim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuju način izbora i vreme na koje se bira nastavnik stranog jezika, odnosno veština.

Istraživač

Član 69.

- (1) Lice izabrano u naučno zvanje na način i po postupku propisanim zakonom kojim je regulisana naučnoistraživačka delatnost, može da izvodi nastavu na doktorskim studijama, u skladu sa zakonom i opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (2) Ukoliko lice iz stava 1. ovog člana nema zasnovan radni odnos u visokoškolskoj ustanovi na kojoj se program izvodi, ustanova sa njim zaključuje ugovor o angažovanju za izvođenje nastave.

Zvanja saradnika

Član 70.

- (1) Zvanja saradnika su: saradnik u nastavi i asistent.
- (2) Zvanja saradnika u izvođenju nastave u okviru studijskih programa stranih jezika su: lektor i viši lektor.
- (3) Opštim aktom visokoškolske ustanove propisuju se uslovi za izbor u zvanja saradnika iz stava 2. ovog člana.
- (4) Opštim aktom visokoškolske ustanove mogu se utvrditi i druga zvanja saradnika.

Saradnik u nastavi

Član 71.

- (1) Visokoškolska ustanova bira u zvanje saradnika u nastavi na studijama prvog stepena studenta **master akademskih studija** ili specijalističkih studija, koji je studije prvog stepena završio sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje osam (8).
- (2) Za saradnika u nastavi iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje ima visoko obrazovanje prvog stepena, ukupnu prosečnu ocenu najmanje osam (8) i najmanje devet (9) iz grupe predmeta za koju se bira, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove, ukoliko u toj oblasti nisu predviđene **master akademskih studija**.
- (3) Posebni uslovi za izbor u zvanje saradnika u nastavi utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (4) Sa licem iz stava 1. ovog člana zaključuje se ugovor o radu na period od godinu dana, uz mogućnost produženja ugovora za još jednu godinu u toku trajanja studija, a najduže do kraja školske godine u kojoj se studije završavaju.
- (5) Sa licem iz stava 2. ovog člana ugovor o radu se zaključuje na period od godinu dana, uz mogućnost produžavanja ugovora za još jednu godinu.
- (6) Ugovor iz st. 4. i 5. ovog člana zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove.

Asistent

Član 72.

- (1) Visokoškolska ustanova bira u zvanje asistenta studenta doktorskih studija koji je prethodne nivoe studija završio sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje osam (8) i koji pokazuje smisao za nastavni rad.
- (2) **Pod uslovima iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova može izabrati u zvanje asistenta i magistra nauka, odnosno magistra umetnosti kome je prihvaćena tema doktorske disertacije.**
- (3) Posebni uslovi za izbor u zvanje asistenta utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.

- (4) Izuzetno, za nastavu na kliničkim predmetima visokoškolska ustanova bira u zvanje asistenta lice sa završenom odgovarajućom zdravstvenom specijalizacijom.
- (5) Za asistenta iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje ima akademski naziv magistra umetnosti i umetnička dela koja pokazuju smisao za samostalno umetničko stvaralaštvo, ukoliko u umetničkoj oblasti za koju se bira nisu predviđene doktorske studije.
- (6) Za asistenta iz umetničkog polja može biti izabrano lice koje je završilo akademske studije prvog stepena i ima umetnička dela koja pokazuju smisao za samostalno umetničko stvaralaštvo, ukoliko u umetničkoj oblasti za koju se bira nisu predviđene **master akademske**, odnosno doktorske studije.
- (7) Sa licem izabranim u zvanje asistenta zaključuje se ugovor o radu na period od tri godine, sa mogućnošću produženja za još tri godine.
- (8) Mogućnost produženja ugovora o radu iz stava 7. ovog člana odnosi se i na asistente koji su stekli naučni naziv doktora nauka, odnosno doktora umetnosti.**
- (9) Ugovor iz stava 7. ovog člana zaključuje organ poslovođenja visokoškolske ustanove.

Politika zapošljavanja na visokoškolskoj ustanovi

Član 73.

- (1) Visokoškolska ustanova utvrđuje politiku zapošljavanja, polazeći od potrebe da se nastavni proces organizuje na kvalitetan, racionalan i efikasan način.
- (2) Nastavnici i saradnici, po pravilu, zasnivaju radni odnos sa punim radnim vremenom, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (3) Nastavnici i saradnici koji izvode nastavu iz kliničkih predmeta ostvaruju radni odnos sa punim radnim vremenom podelom radnog vremena između visokoškolske ustanove i odgovarajuće zdravstvene ustanove.
- (4) Nastavnici i saradnici iz stava 3. ovog člana imaju status nastavnika i saradnika sa punim radnim vremenom na visokoškolskoj ustanovi.

IX. PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH NA VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI

Prava i obaveze zaposlenih

Član 74.

- (1) U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi, primenjuje se zakon kojim se uređuje rad, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (2) O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih na visokoškolskoj ustanovi odlučuje organ poslovođenja te ustanove.
- (3) O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima organa poslovođenja visokoškolske ustanove odlučuje organ upravljanja te ustanove.

Rad na drugim samostalnim visokoškolskim ustanovama

Član 75.

- (1) Radi sprečavanja sukoba interesa, nastavnik, odnosno saradnik visokoškolske ustanove može zaključiti ugovor kojim se radno angažuje na drugoj visokoškolskoj ustanovi samo uz prethodno odobrenje stručnog organa visokoškolske ustanove u okviru koje ima zasnovan radni odnos.
- (2) Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove uređuju se uslovi i postupak davanja saglasnosti za angažovanje nastavnika na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Plaćeno odsustvo

Član 76.

Nastavniku posle pet godina rada provedenih u nastavi na visokoškolskoj ustanovi može se odobriti plaćeno odsustvo u trajanju do jedne školske godine radi stručnog, naučnog, odnosno umetničkog usavršavanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Mirovanje radnog odnosa i izbornog perioda

Član 77.

Nastavniku i saradniku koji se nalazi na odsluženju vojnog roka, porodijskom odsustvu, odsustvu sa rada radi nege deteta, odsustvu sa rada radi posebne nege deteta ili druge osobe, ili bolovanju dužem od šest meseci, izborni period i radni odnos se produžava za to vreme.

Prestanak radnog odnosa nastavnika

Član 78.

- (1) Nastavniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je navršio 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.
- (2) Nastavniku iz stava 1. ovog člana **u zvanju vanrednog ili redovnog profesora, odnosno profesora strukovnih studija** može biti produžen radni odnos do **tri** školske godine, pod uslovima i na način predviđen statutom univerziteta, odnosno druge samostalne visokoškolske ustanove.
- (3) Nastavnik kome je prestao radni odnos zbog odlaska u penziju zadržava zvanje koje je imao u trenutku penzionisanja.
- (4) Nastavnik iz stava 3. ovog člana može zadržati preuzete obaveze na **master akademskim** i doktorskim studijama kao mentor ili član komisija u postupku izrade i odbrane završnih radova, odnosno disertacija na tim studijama, najduže još dve školske godine.
- (5) Na osnovu odluke odgovarajućeg stručnog organa, nastavnik iz stava 3. ovog člana može izvoditi sve oblike nastave na **master akademskim** i doktorskim studijama i biti član komisija u postupku izrade i odbrane završnih radova, odnosno disertacija na tim studijama, najduže još dve školske godine.

X. REŽIM STUDIJA

Školska godina

Član 79.

- (1) Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije u toku školske godine koja, po pravilu, počinje 1. oktobra i traje 12 kalendarskih meseci.
- (2) Školska godina može se deliti na:
 - 1) dva semestra, od kojih svaki traje 15 nedelja;
 - 2) tri trimestra, od kojih svaki traje 10 nedelja;
 - 3) blokove, u ukupnom trajanju od 30 nedelja, čije se pojedinačno trajanje utvrđuje opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (3) Nastava pojedinačnih predmeta se, po pravilu, organizuje i izvodi u toku jednog semestra, jednog trimestra ili jednog bloka, a najduže u toku dva semestra ili tri trimestra.

Jezik studija

Član 80.

- (1) Visokoškolska ustanova organizuje i izvodi studije na srpskom jeziku.
- (2) Visokoškolska ustanova može organizovati **polaganje ispita** i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, kao i organizovati izradu i odbranu **završnog, magistarskog i specijalističkog rada i doktorske disertacije**, na jeziku nacionalne manjine i na stranom jeziku, u skladu sa statutom.
- (3) Visokoškolska ustanova može ostvarivati studijski program na jeziku nacionalne manjine i stranom jeziku ukoliko je takav program odobren, odnosno akreditovan.
- (4) Visokoškolska ustanova može za studente sa hendikepom organizovati i izvoditi studije, odnosno pojedine delove studija, na gestovnom jeziku.

Organizacija studija

Član 81.

- (1) Obaveze visokoškolske ustanove u pogledu načina organizovanja i vremena održavanja oblika studija uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove, kao i da u skladu sa svojim mogućnostima obezbedi uslove za studente sa posebnim potrebama.
- (2) Visokoškolska ustanova dužna je da organizuje predavanja i druge oblike nastave za sve studente, izuzev kod ostvarivanja studijskog programa na daljinu.
- (3) Bliži uslovi i načini ostvarivanja studijskog programa na daljinu uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (4) Visokoškolska ustanova je dužna da na odgovarajući način informiše studente o načinu, vremenu i mestu održavanja nastave, ciljevima, metodama i sadržajima nastave, o sadržajima, metodama, kriterijumima i merilima ispitivanja, o načinu obezbeđivanja javnosti na ispitu i načinu ostvarivanja uvida u rezultate, kao i o drugim pitanjima od značaja za studente.

XI. STUDENTI

Upis

Član 82.

- (1) Na odobrene, odnosno akreditovane studijske programe koje organizuje visokoškolska ustanova mogu se upisati kandidati pod uslovima i na način uređen ovim zakonom i opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (2) Strani državljanin može se upisati na studijske programe iz stava 1. ovog člana pod istim uslovima kao i domaći državljanin.
- (3) Lice se može upisati na studijske programe iz stava 1. ovog člana ako poznaje jezik na kome se izvodi nastava.
- (4) Uslovi, način i postupak provere znanja jezika iz stava 3. ovog člana uređuju se opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (5) Lice koje se upiše na studijske programe iz stava 1. ovog člana stiče status studenta.
- (6) Student se upisuje u statusu studenta koji se finansira iz budžeta ili studenta koji se sâm finansira.

Konkurs

Član 83.

- (1) Samostalna visokoškolska ustanova raspisuje konkurs za upis na studije (u daljem tekstu: konkurs).

- (2) Konkurs sadrži: broj studenata za određene studijske programe, uslove za upis, merila za utvrđivanje redosleda kandidata, postupak sprovođenja konkursa, način i rokove za podnošenje žalbe na utvrđeni redosled, kao i visinu školarine koju plaćaju studenti čije se studiranje ne finansira iz budžeta.
- (3) Konkurs se objavljuje najkasnije pet meseci pre početka školske godine.

Broj studenata

Član 84.

- (1) Samostalna visokoškolska ustanova utvrđuje broj studenata koji se upisuje na studijske programe koje organizuje, a koji ne može biti veći od broja utvrđenog u dozvoli za rad.
- (2) Utvrđivanje broja studenata iz stava 1. ovog člana vrši se na predlog visokoškolskih jedinica u sastavu samostalne visokoškolske ustanove, u skladu sa statutom te ustanove.
- (3) Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu studijskog programa koji se finansira iz budžeta, za visokoškolsku ustanovu čiji je osnivač Republika, donosi Vlada, po pribavljenom mišljenju visokoškolskih ustanova i Nacionalnog saveta, najkasnije dva meseca pre raspisivanja konkursa.
- (4) U narednim godinama studija broj studenata iz stava 3. ovog člana visokoškolska ustanova može povećati za najviše 20% u odnosu na prethodnu godinu, u skladu sa odlukom nadležnog organa visokoškolske ustanove.

Rangiranje i upis kandidata

Član 85.

- (1) Kandidat za upis na studije prvog stepena polaže prijemni ispit ili ispit za proveru sklonosti i sposobnosti, u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (2) Redosled kandidata za upis na studije prvog stepena utvrđuje se na osnovu opšteg uspeha postignutog u srednjem obrazovanju i rezultata postignutih na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za proveru sklonosti i sposobnosti.
- (3) Kandidat koji ima položenu opštu maturu ne polaže prijemni ispit. Umesto prijemnog ispita ovom kandidatu vrednuju se rezultati opšte mature, u skladu sa opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (4) Samostalna visokoškolska ustanova može kandidata sa položenom stručnom, odnosno umetničkom maturom, umesto prijemnog ispita, uputiti na polaganje određenih predmeta opšte mature.
- (5) Na osnovu kriterijuma iz konkursa, samostalna visokoškolska ustanova sačinjava rang listu prijavljenih kandidata.
- (6) Pravo upisa na studije prvog stepena stiče kandidat koji je na rang listi iz stava 5. ovog člana rangiran u okviru broja studenata iz člana 84. ovog zakona.
- (7) Student studija prvog stepena druge samostalne visokoškolske ustanove, lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama prvog stepena i lice kome je prestao status studenta u skladu sa ovim zakonom, može se upisati na studije prvog stepena, pod uslovima i na način propisan opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (8) Pravo iz stava 7. ovog člana ostvaruje se na lični zahtev.
- (9) Na studije drugog i trećeg stepena kandidat se upisuje pod uslovima, na način i po postupku utvrđenom opštim aktom i konkursom samostalne visokoškolske ustanove.

Prava i obaveze studenata

Član 86.

- (1) Student visokoškolske ustanove ima prava i obaveze utvrđene ovim zakonom i opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Student ima pravo:

- 1) na upis, kvalitetno školovanje i objektivno ocenjivanje;
 - 2) na blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studije;
 - 3) na aktivno učestvovanje u donošenju odluka, u skladu sa zakonom;
 - 4) na samoorganizovanje i izražavanje sopstvenog mišljenja;
 - 5) na povlastice koje proizlaze iz statusa studenta;
 - 6) na podjednako kvalitetne uslove studija za sve studente;
 - 7) na obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom;
 - 8) na različitost i zaštitu od diskriminacije;
 - 9) da bira i da bude biran u studentski parlament i druge organe visokoškolske ustanove.
- (3) Student je dužan da:
- 1) ispunjava nastavne i predispitne obaveze;
 - 2) poštuje opšte akte ustanove;
 - 3) poštuje prava zaposlenih i drugih studenata u visokoškolskoj ustanovi;
 - 4) učestvuje u donošenju odluka u skladu sa zakonom.
- (4) Student ima pravo na žalbu u skladu sa statutom visokoškolske ustanove ukoliko visokoškolska ustanova prekrši neku od obaveza iz stava 2. tač. 1)-3) ovog člana.

Pravila studija

Član 87.

- (1) Pri upisu svake školske godine student se opredeljuje za predmete iz studijskog programa.
- (2) Studijskim programom se propisuje koji su predmeti obavezni za određenu godinu studiranja.
- (3) Student koji se finansira iz budžeta opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 60 ESPB bodova.
- (4) Student koji se sâm finansira opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 37 ESPB bodova.
- (5) Student koji se sam finansira plaća deo školarine obračunat prema predmetima za koje se opredelio.
- (6) Polaganjem ispita student stiče određeni broj ESPB bodova u skladu sa studijskim programom.
- (7) Student koji ne položi ispit iz obaveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet.
- (8) Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo upisati isti ili se opredeliti za drugi izborni predmet.
- (9) Studijskim programom može se usloviti opredeljivanje studenta za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednog ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.
- (10) Pravila studija bliže se uređuju opštim aktom visokoškolske ustanove.

Status studenta

Član 88.

- (1) Student koji u tekućoj školskoj godini ostvari 60 ESPB bodova ima pravo da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta, u skladu sa ovim zakonom.**
- (2) Rangiranje studenata iz stava 1. ovog člana obuhvata studente upisane iste školske godine na određeni studijski program, a vrši se polazeći od broja ostvarenih ESPB bodova i postignutog uspeha u savlađivanju studijskog programa, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.**
- (3) Student koji ne ostvari pravo iz stava 1. ovog člana u narednoj školskoj godini nastavlja studije u statusu studenta koji se sam finansira.**
- (4) Student koji se finansira iz budžeta može u tom statusu da ima upisan samo jedan studijski program na istom nivou studija.**

Ocenjivanje

Član 89.

- (1) Uspešnost studenta u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i izražava se poenima.
- (2) Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita student može ostvariti najviše 100 poena.
- (3) Studijskim programom utvrđuje se srazmera poena stečenih u predispitnim obavezama i na ispitu, pri čemu predispitne obaveze učestvuju sa najmanje 30, a najviše 70 poena.
- (4) Uspeh studenta na ispitu izražava se ocenom od 5 (nije položio) do 10 (odličan).
- (5) Visokoškolska ustanova može propisati i drugi, nenumerički način ocenjivanja, utvrđivanjem odnosa ovih ocena sa ocenama iz stava 4. ovog člana.
- (6) Opštim aktom visokoškolske ustanove bliže se uređuje način polaganja ispita i ocenjivanje na ispitu.

Ispiti

Član 90.

- (1) Ispit je jedinstven i polaže se usmeno, pismeno, odnosno praktično.**
- (2) Ispit se polaže u sedištu visokoškolske ustanove, odnosno u objektima navedenim u dozvoli za rad.**
- (3) Odredba stava 2. ovog člana odnosi se i na izvođenje studijskog programa na daljinu.**
- (4) Visokoškolska ustanova može organizovati polaganje ispita van sedišta, ako se radi o ispitu iz predmeta čiji karakter to zahteva.**
- (5) Student polaže ispit neposredno po okončanju nastave iz tog predmeta, a najkasnije do početka nastave tog predmeta u narednoj školskoj godini, na jednom od jezika na kojima se nastava izvodila.**
- (6) Opštim aktom visokoškolske ustanove uređuje se način na koji se obezbeđuje javnost polaganja ispita.**
- (7) Broj ispitnih rokova je šest, a termini održavanja ispitnih rokova utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.**
- (8) Poslednji ispitni rok za školsku godinu završava se najkasnije do 10. oktobra.**
- (9) Posle tri neuspela polaganja istog ispita student može tražiti da polaže ispit pred komisijom.**
- (10) Izuzetno, za predmete u polju umetnosti može da se utvrdi jedan ispitni rok u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.**
- (10) Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.**

Prigovor

Član 91.

- (1) Student ima pravo da nadležnom organu visokoškolske ustanove podnese prigovor na dobijenu ocenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove, u roku od 36 časova od dobijanja ocene.
- (2) Nadležni organ ustanove u roku od 24 časa od dobijanja prigovora, u skladu sa odredbama opšteg akta samostalne visokoškolske ustanove, razmatra prigovor i donosi odluku po prigovoru.
- (3) Ukoliko se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit u roku od tri dana od dana prijema odluke iz stava 2. ovog člana.

Mirovanje prava i obaveza studenata

Član 92.

- (1) Studentu se, na njegov zahtev, odobrava mirovanje prava i obaveza, u slučaju teže bolesti, upućivanja na stručnu praksu u trajanju od najmanje šest meseci, odsluženja i dosluženja vojnog roka, nege deteta do godinu dana života, održavanja trudnoće i u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.
- (2) Student koji je bio sprečen da polaže ispit zbog bolesti ili odsustva zbog stručnog usavršavanja u trajanju od najmanje tri meseca, može polagati ispit u prvom narednom roku, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Disciplinska odgovornost studenta

Član 93.

- (1) Student odgovara za povredu obaveze koja je u vreme izvršenja bila utvrđena opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove.
- (2) Za težu povredu obaveze studentu se može izreći i mera isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.
- (3) Disciplinski postupak ne može se pokrenuti po isteku tri meseca od dana saznanja za povredu obaveze i učinioca, a najkasnije šest meseci od dana kada je povreda učinjena.
- (4) Opštim aktom samostalne visokoškolske ustanove utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata, disciplinski organi i disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti studenta.

Prestanak statusa studenta

Član 94.

- (1) Status studenta prestaje u slučaju:
 - 1) ispisivanja sa studija;
 - 2) završetka studija;
 - 3) neupisivanja školske godine;
 - 4) kad ne završi studije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa;
 - 5) izricanja disciplinske mere isključenja sa studija na visokoškolskoj ustanovi.
- (2) Studentu se na lični zahtev može produžiti rok za završetak studija, u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove.

Stručni, akademski i naučni nazivi

Član 95.

- (1) Lice koje završi osnovne akademske studije u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, odnosno u trajanju od najmanje tri godine stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (2) Lice koje završi osnovne akademske studije u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, odnosno u trajanju od najmanje četiri godine i lice koje ostvari najmanje 240 ESPB bodova na akademskim studijama prvog i drugog stepena, stiče stručni naziv "diplomirani" sa naznakom zvanja prvog stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (3) Lice koje završi osnovne strukovne studije stiče stručni naziv sa naznakom zvanja prvoga stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (4) Lice koje završi specijalističke akademske studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja drugog stepena akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (5) Lice koje završi specijalističke strukovne studije stiče stručni naziv specijalista sa naznakom zvanja drugog stepena strukovnih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (6) Lice koje završi diplomatske akademske studije stiče akademski naziv master sa naznakom zvanja drugog stepena diplomatskih akademskih studija iz odgovarajuće oblasti.
- (7) Lice koje završi doktorske, odnosno akademske studije trećeg stepena, stiče naučni naziv doktor nauka, odnosno doktor umetnosti, sa naznakom oblasti.
- (8) Listu zvanja iz odgovarajućih oblasti i skraćenice stručnih, akademskih i naučnih naziva utvrđuje Nacionalni savet, na predlog Konferencije univerziteta, odnosno Konferencije akademija strukovnih studija.
- (9) Skraćenica stručnog naziva i akademskog naziva master navodi se iza imena i prezimena, a skraćenica akademskog naziva magistar nauka, odnosno magistar umetnosti i naučnog naziva doktor nauka, odnosno doktor umetnosti ispred imena i prezimena.
- (10) U međunarodnom prometu i u diplomama na engleskom jeziku naziv koji je steklo lice iz stava 1. ovog člana je bachelor, naziv koji je steklo lice iz stava 2. ovog člana je bachelor with honours, naziv koji je steklo lice iz stava 3. ovog člana je bachelor (appl.), naziv koji je steklo lice iz stava 6. ovog člana je master, a naziv koji je steklo lice iz stava 7. ovog člana je Ph.D., odnosno odgovarajući naziv na jeziku na koji se diploma prevodi.

XII. OBRAZOVANJE TOKOM ČITAVOG ŽIVOTA

Član 96.

- (1) Visokoškolska ustanova u okviru svoje delatnosti može realizovati programe obrazovanja tokom čitavog života van okvira studijskih programa za koje je dobila dozvolu za rad.
- (2) Uslovi, način i postupak realizacije programa iz stava 1. ovog člana uređuju se opštim aktom ustanove.
- (3) Licu koje je savladalo program iz stava 1. ovog člana ustanova izdaje uverenje.
- (4) Lice upisano na program iz stava 1. ovog člana nema status studenta, u smislu ovog zakona.

XIII. EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Evidencija

Član 97.

- (1) Visokoškolska ustanova vodi: matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dodacima diploma i zapisnik o polaganju ispita.
- (2) Evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na srpskom jeziku, ćirilničnim pismom. Na teritoriji opštine u kojoj je u službenoj upotrebi i latinično pismo, evidencija se vodi i tim pismom. Tekst latiničnim pismom ispisuje se ispod teksta ćirilničnim pismom.

- (3) Kada se nastava ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na srpskom jeziku ćiriličnim pismom i na jeziku i pismu nacionalne manjine.
- (4) Matična knjiga studenata trajno se čuva.
- (5) Sadržaj i način vođenja evidencije propisuje ministar.

Zaštita podataka iz evidencije

Član 98.

- (1) Podaci upisani u evidenciju iz člana 97. ovog zakona prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe obavljanja delatnosti visokoškolske ustanove i za potrebe Ministarstva za obavljanje zakonom utvrđenih poslova.
- (2) Podaci iz evidencije koriste se na način kojim se obezbeđuje zaštita identiteta studenata, u skladu sa zakonom.

Javne isprave

Član 99.

- (1) Na osnovu podataka iz evidencije visokoškolska ustanova izdaje javne isprave.
- (2) Javne isprave u smislu ovog zakona jesu: studentska knjižica (indeks), diploma o stečenom visokom obrazovanju i dodatak diplomi.
- (3) Visokoškolska ustanova izdaje javne isprave na srpskom jeziku ćiriličnim pismom. Na teritoriji opštine u kojoj je u službenoj upotrebi i latinično pismo, visokoškolska ustanova izdaje javne isprave i na tom pismu. Tekst latiničnim pismom ispisuje se ispod teksta ćiriličnim pismom.
- (4) Kada se nastava ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, odnosno na nekom od svetskih jezika, javne isprave se izdaju na obrascu koji je štampan dvojezično na srpskom jeziku ćiriličnim pismom i na jeziku i pismu na kojem se izvodi nastava.
- (5) Na zahtev studenta samostalna visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu o savladanom delu studijskog programa, koja sadrži podatke o nivou, prirodi i sadržaju studija, kao i postignute rezultate.
- (6) Sadržaj javne isprave iz stava 2. ovog člana propisuje ministar.
- (7) Diploma i dodatak diplomi izdaju se i na engleskom jeziku.
- (8) Diploma se overava suvim žigom samostalne visokoškolske ustanove.
- (9) Dodatak diplomi obavezno se izdaje uz diplomu.
- (10) Opis sistema visokog obrazovanja u Republici u vreme stečenog obrazovanja navedenog u diplomi mora biti priložen dodatku diplome.

Diploma i dodatak diplomi

Član 100.

- (1) Diplomu i dodatak diplomi potpisuju:
 - 1) na univerzitetu - rektor i dekan odgovarajućeg fakulteta, odnosno umetničke akademije, u sastavu univerziteta;
 - 2) na akademiji strukovnih studija - predsednik;
 - 3) na visokoj školi i visokoj školi strukovnih studija - direktor.

(2) Zajedničku diplomu i dodatak diplomi potpisuju ovlašćena lica visokoškolskih ustanova koje izvode studijski program za sticanje zajedničke diplome.

Oglašavanje ništavim

Član 101.

(1) Diploma, odnosno dodatak diplomi oglašavaju se ništavim:

1) ako su izdati od neovlašćene organizacije;

2) ako su potpisani od neovlašćenog lica;

3) ako imalac diplome nije ispunio sve ispitne obaveze na način i po postupku utvrđenim zakonom i studijskim programom visokoškolske ustanove.

(2) Visokoškolska ustanova oglašava ništavom diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tač. 2) i 3) ovog člana.

(3) Visokoškolska ustanova oglašava ništavom diplomu o stečenom akademskom nazivu magistra, ako utvrdi da završni rad nije rezultat samostalnog rada kandidata.

(4) Visokoškolska ustanova oglašava ništavom diplomu o stečenom naučnom nazivu doktora nauka, ako utvrdi da doktorska disertacija nije originalan naučni, odnosno umetnički rezultat rada kandidata.

(5) Ministar, po službenoj dužnosti, oglašava ništavom diplomu, odnosno dodatak diplomi iz razloga utvrđenih u stavu 1. tačka 1) ovog člana.

Izdavanje nove javne isprave

Član 102.

(1) Visokoškolska ustanova izdaje novu javnu ispravu posle proglašenja originala javne isprave nevažećim u "Službenom glasniku Republike Srbije", na osnovu podataka iz evidencije koju vodi.

(2) Javna isprava iz stava 1. ovog člana ima značaj originalne javne isprave.

(3) Na javnoj ispravi iz stava 1. ovog člana stavlja se naznaka da se radi o novoj javnoj ispravi koja je izdata posle proglašenja originala javne isprave nevažećim.

Zamena javne isprave

Član 103.

(1) U slučaju kad su evidencija iz člana 97. ovog zakona i arhivska građa uništeni ili nestali, lice koje nema javnu ispravu koju izdaje visokoškolska ustanova može opštinskom sudu na čijem području je sedište ili je bilo sedište visokoškolske ustanove podneti zahtev za utvrđivanje stečenog obrazovanja.

(2) Zahtev sadrži dokaze na osnovu kojih može da se utvrdi da je to lice steklo odgovarajuće obrazovanje i potvrdu da je arhivska građa uništena ili nestala.

(3) Potvrdu da je arhivska građa uništena ili nestala izdaje visokoškolska ustanova na kojoj je lice steklo obrazovanje ili druga ustanova koja je preuzela evidenciju, odnosno arhivsku građu, a ako takva ustanova ne postoji, potvrdu izdaje Ministarstvo.

(4) Rešenje o utvrđivanju stečenog obrazovanja opštinski sud donosi u vanparničnom postupku.

(5) Rešenje iz stava 4. ovog člana zamenjuje javnu ispravu koju izdaje visokoškolska ustanova.

XIV. PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA I VREDNOVANJE STRANIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Priznavanje stranih visokoškolskih isprava

Član 104.

- (1) Priznavanje strane visokoškolske isprave jeste postupak kojim se imaocu te isprave utvrđuje pravo u pogledu nastavka obrazovanja, odnosno u pogledu zapošljavanja.
- (2) Postupak priznavanja sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona, ukoliko međunarodnim ugovorom nije predviđeno drugačije.
- (3) U postupku priznavanja radi nastavka obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja, imaocu strane visokoškolske isprave utvrđuje se pravo na nastavak započetog visokog obrazovanja, odnosno pravo na uključivanje u nivoe visokog obrazovanja.
- (4) U postupku priznavanja radi zapošljavanja imaocu strane visokoškolske isprave utvrđuje se vrsta i nivo studija, kao i stručni, akademski, odnosno naučni naziv.
- (5) Priznavanje iz st. 3. i 4. ovog člana obavlja samostalna visokoškolska ustanova, na način i po postupku propisanim opštim aktom te ustanove.
- (6) Postupak priznavanja ne sprovodi se kada je javna isprava stečena na teritoriji SFRJ do 27. aprila 1992. godine.
- (7) Javna isprava iz stava 6. ovog člana proizvodi isto pravno dejstvo kao javna isprava izdata na teritoriji Republike.
- (8) U postupku priznavanja strane visokoškolske isprave iz st. 3. i 4. ovog člana uzima se u obzir sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je stečena strana visokoškolska isprava, studijski program, uslovi upisa na studijski program, prava koja daje ta visokoškolska isprava u zemlji u kojoj je stečena i druge činjenice od značaja za priznavanje strane visokoškolske isprave.
- (9) Ovlašćeni organ samostalne visokoškolske ustanove donosi rešenje po zahtevu za priznavanje iz st. 3. i 4. ovog člana.
- (10) Rešenje iz stava 9. ovog člana konačno je u upravnom postupku.

Vrednovanje stranih studijskih programa

Član 105.

- (1) U postupku priznavanja iz člana 104. ovog zakona sprovodi se vrednovanje stranog studijskog programa, na osnovu vrste i nivoa postignutih znanja i veština.
- (2) Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve kada se radi o istom studijskom programu.
- (3) Vrednovanje iz stava 1. ovog člana vrši stručni organ samostalne visokoškolske ustanove, uzimajući u obzir podatke o stranoj visokoškolskoj ustanovi na kojoj se studijski program izvodi, a koje pribavlja Ministarstvo.
- (4) U postupku vrednovanja radi priznavanja domaće visokoškolske isprave u inostranstvu, podatke o samostalnoj visokoškolskoj ustanovi i sistemu obrazovanja daje Ministarstvo.

XV. UPRAVNI NADZOR

Član 106.

- (1) Upravni nadzor nad radom visokoškolskih ustanova vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijски nadzor vrše inspektori, odnosno druga ovlašćena lica (u daljem tekstu: inspektori).
- (3) Poslove inspektora može obavljati diplomirani pravnik, sa položenim stručnim ispitom za rad u organima državne uprave i najmanje **pet godina** radnog iskustva u **oblasti obrazovanja**.
- (4) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašćen da:
 - 1) poništi upis studenata u prvu godinu studija preko broja studenata utvrđenog, u skladu sa članom 84. ovog zakona;

- 2) poništi upis studenata koji je obavljen suprotno odredbama ovog zakona;
- 3) privremeno zabrani obavljanje delatnosti visokog obrazovanja , **odnosno izvođenje studijskog programa** pravnom licu koje tu delatnost obavlja suprotno odredbama ovog zakona , **uverenju o akreditaciji, odnosno dozvoli za rad;**
- 4) preduzima druge mere za koje je zakonom ili drugim propisom ovlašćen.

XVI. KAZNE NE ODREDBE

Član 107.

- (1) Novčanom kaznom od **100.000 do 2.000.000** dinara kazniće se za prekršaj visokoškolska ustanova, ako:
- 1) obavlja delatnost van sedišta i van objekata u kojima se obavlja delatnost (član 32. stav 4. i član 41. **stav 13**);
 - 2) ostvaruje studijski program koji nije naveden u dozvoli za rad (član 41. **stav 13**);
 - 3) izvrši promenu naziva, sedišta i statusnu promenu suprotno odredbama ovog zakona (član 43. stav 1);
 - 4) naplati školarinu veću od utvrđene u skladu sa ovim zakonom (član 61);
 - 5) posebno naplaćuje usluge studentima koje su obuhvaćene školarinom (član 61. stav 5);
 - 6) primi u radni odnos nastavnika koji ne ispunjava uslove predviđene ovim zakonom, ili bez konkursa (čl. 63 - 66);
 - 7) ne organizuje predavanja i druge oblike nastave (član 81. stav 2);
 - 8) upiše na studijski program kandidata koji se nije prijavio na konkurs ili suprotno konkursu (član 83);
 - 9) upiše studente preko broja utvrđenog u skladu sa ovim zakonom (član 84);
 - 10) ne vodi na propisan način ili neuredno vodi evidenciju i izdaje javne isprave koje po sadržini ne odgovaraju sadržini koju je utvrdio ministar (član 97. stav 5. i član 99. stav 6);
 - 11) izda diplomu koja ne odgovara akreditovanom studijskom programu (član 16. stav 1);**
 - 12) neosnovano naplati školarinu (čl. 61. i 88);**
 - 13) ako nastavniku otkáže ugovor o radu suprotno odredbama zakona (član 74. stav 1).**
- (2) Novčanom kaznom od **20.000 do 60.000** kazniće se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

XVII. POVERAVANJE POSLOVA AUTONOMNOJ POKRAJINI VOJVODINI

Član 108.

- (1) Na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, poslove utvrđene članom 23. stav 1. tač. 4) i 7), članom 40. stav 1, **članom 41. st. 2, 5-7. i 10-12, članom 42. st. 2. i 10,** članom 43. stav 2, članom 45. stav 2, **članom 47. st. 8. i 10,** članom 52. stav 4, **članom 61. stav 3,** članom 84. stav 3, članom 101. stav 5, članom 103. stav 3, članom 105. st. 3. i 4 , članom 106. **i članom 127. stav 6** ovog zakona, obavlja, preko svojih organa, Autonomna pokrajina Vojvodina.
- (2) Poslovi iz stava 1. ovog člana obavljaju se kao povereni.
 - (3) Nadležni pokrajinski organi saraduju sa Ministarstvom u obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.
 - (4) Ministarstvo ima prema nadležnim pokrajinskim organima, u pogledu poverenih poslova državne uprave iz stava 1. ovog člana, prava i dužnosti propisane zakonom kojim se uređuje državna

uprava.

XVIII. VISOKOŠKOLSKE USTANOVE ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA NA TERITORIJI AUTONOMNE POKRAJINE KOSOVO I METOHIJA

Član 109.

Do prestanka funkcionisanja privremenog pravnog sistema uspostavljenog na osnovu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija br. 1244, na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, nad visokoškolskim ustanovama čiji je osnivač Republika, Vlada ima sva prava i obaveze osnivača, u skladu sa ovim zakonom.

XIX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nacionalni savet

Član 110.

- (1) Narodna skupština će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona izabrati članove Nacionalnog saveta.
- (2) Do izbora članova Nacionalnog saveta njegove poslove obavljaće Republički savet za razvoj univerzitetskog obrazovanja, obrazovan prema Zakonu o univerzitetu ("Službeni glasnik RS", broj 21/02).
- (3) Do obrazovanja Konferencije akademija strukovnih studija članove Nacionalnog saveta iz člana 10. stav 1. tačka 2) ovog zakona predlaže telo iz člana 112. ovog zakona.
- (4) Predlagači članova Nacionalnog saveta iz člana 10. ovog zakona dužni su da dostave liste kandidata u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (5) Ako predlagači ne dostave liste u roku iz stava 4. ovog člana, Narodna skupština imenuje članove Nacionalnog saveta iz reda propisane strukture, na predlog nadležnog odbora Nadležne skupštine.
- (6) Nacionalni savet utvrdiće standarde iz člana 11. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Komisija za akreditaciju

Član 111.

Do obrazovanja Komisije iz člana 13. ovog zakona, a najkasnije do isteka roka od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, njene poslove u postupku izdavanja dozvole za rad vršiće Komisija za akreditaciju visokog obrazovanja, osnovana odlukom Republičkog saveta iz člana 110. stav 2. ovog zakona.

Konferencija akademija strukovnih studija

Član 112.

Do obrazovanja Konferencije akademija strukovnih studija poslove iz njene nadležnosti obavljaće telo koje čine direktori viših škola koje su dobile rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti do stupanja na snagu ovog zakona.

Naučne oblasti

Član 113.

(1) Nacionalni savet će u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona utvrditi listu obrazovno-naučnih, obrazovno-umetničkih i stručnih oblasti, u okviru polja iz člana 27. ovog zakona.

(2) Do utvrđivanja liste iz stava 1. ovog člana, odgovarajućim oblastima smatraju se oblasti utvrđene statutima visokoškolskih ustanova iz kojih se izdaju diplome, u skladu sa Zakonom o univerzitetu ("Službeni glasnik RS", broj 21/02).

Podzakonski akti

Član 114.

Ministar će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti podzakonske akte, u skladu sa ovim zakonom.

Lista zvanja

Član 115.

Lista zvanja iz člana 95. stav 7. ovog zakona utvrdiće se najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Akreditacija i dozvola za rad

Član 116.

(1) Postupak akreditacije i dobijanja dozvole za rad univerziteta, fakulteta, odnosno akademija umetnosti koji su dobili rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti do stupanja na snagu ovog zakona sprovede se najkasnije u roku od tri godine od dana obrazovanja Komisije za akreditaciju.

(2) Univerziteti i fakulteti, odnosno akademije umetnosti u sastavu univerziteta, koji su dobili rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti do stupanja na snagu ovog zakona, smatraće se da imaju dozvolu za rad do okončanja postupka iz stava 1. ovog člana.

(3) Fakulteti, odnosno akademije umetnosti van sastava univerziteta, a koji su dobili rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti do stupanja na snagu ovog zakona, smatraće se da imaju dozvolu za rad kao visoke škole do okončanja postupka iz stava 1. ovog člana.

(4) Nastavni planovi i programi koje izvode visokoškolske ustanove iz ovog člana smatraće se odobrenim, odnosno akreditovanim studijskim programima do okončanja postupka iz stava 1. ovog člana.

Univerziteti i fakulteti u sastavu univerziteta

Član 117.

Univerziteti, fakulteti, odnosno akademije umetnosti usaglasice svoju organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 118.

(1) Fakulteti čiji je osnivač Republika, osnovani do dana stupanja na snagu ovog zakona, zadržavaju svojstvo pravnog lica, osim ako odlukom svog nadležnog organa to svojstvo ne prenesu na

univerzitet, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Univerzitet, polazeći od odluka iz stava 1. ovog člana, donosi akt o reorganizaciji univerziteta kojim usklađuje svoju organizaciju sa ovim zakonom, utvrđuje status ustanova sa svojstvom pravnog lica u svom sastavu iz člana 34, u vezi sa članom 47. stav 7. ovog zakona, odnosno osniva visokoškolske jedinice u svom sastavu bez svojstva pravnog lica, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Akt o reorganizaciji iz stava 2. ovog člana donosi savet univerziteta, na predlog naučno-nastavnog, odnosno nastavno-umetničkog veća.

(4) Ustanovama i jedinicama u sastavu univerziteta koje ne ispunjavaju uslove iz člana 47. stav 7. ovog zakona prestaje status pravnog lica danom određenim aktom o reorganizaciji, a najkasnije u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(5) Univerzitet iz stava 2. ovog člana, fakulteti, odnosno druge visokoškolske jedinice koje osniva univerzitet, preuzimaju prava i obaveze ustanova i organizacija iz stava 4. ovog člana, u skladu sa aktom o reorganizaciji.

Više škole

Član 119.

(1) Više škole koje su dobile rešenje o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti do stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom, ali bez mogućnosti upisa novih studenata posle školske 2006/2007. godine.

(2) Više škole iz stava 1. ovog člana dužne su da podnesu zahtev za izdavanje dozvole za rad u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Viša škola koja dobije dozvolu za rad nastavlja da radi kao visokoškolska ustanova, u skladu sa dozvolom za rad.

(4) Viša škola koja ne dobije dozvolu za rad prestaje sa radom u roku od dve godine od dana donošenja rešenja o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole za rad.

(5) Visokoškolska ustanova iz stava 3. ovog člana konstituisaće organe upravljanja, stručne organe, studentski parlament i izvršiće izbor organa poslovođenja u skladu sa ovim zakonom u roku od tri meseca od dana dobijanja dozvole za rad.

(6) Do konstituisanja organa iz stava 5. ovog člana na rad visokoškolske ustanove primenjuju se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organi visokoškolskih ustanova

Član 120.

(1) Konstituisanje organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izbor organa poslovođenja univerziteta, odnosno fakulteta iz člana 118. ovog zakona, u skladu sa ovim zakonom, izvršiće se u roku od tri meseca od dana donošenja akta o reorganizaciji univerziteta.

(2) Konstituisanjem organa upravljanja, stručnih organa i studentskog parlamenta, kao i izborom organa poslovođenja iz stava 1. ovog člana, prestaje mandat članovima organa upravljanja i stručnih organa konstituisanih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, kao i mandat organa poslovođenja izabranih po tim propisima.

(3) Organ poslovođenja visokoškolske ustanove imenuje komisiju za sprovođenje izbora za studentski parlament, koja utvrđuje postupak izbora u roku od dva meseca od dana donošenja akta o reorganizaciji univerziteta i sprovodi izbore.

Izbori u zvanja

Član 121.

Započeti izbori u zvanje nastavnika i saradnika prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po tim propisima, u roku od šest meseci od dana stupanja na

snagu ovog zakona.

Status nastavnika i saradnika viših škola

Član 122.

- (1) Nastavnici, izuzev profesora viših škola, i saradnici izabrani po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona obavljaće poslove nastavnika, odnosno saradnika, do isteka vremena na koje su birani.
- (2) Profesor više škole koji ispunjava uslove za izbor u zvanje profesora strukovnih studija prema odredbama ovog zakona, smatra se da ima zvanje profesora strukovnih studija.
- (3) Profesor više škole koji ne ispunjava uslove za izbor u zvanje profesora strukovnih studija prema odredbama ovog zakona, a ima najmanje 15 godina radnog staža na poslovima nastavnika na dan stupanja na snagu ovog zakona, smatra se da ima zvanje profesora strukovnih studija.
- (4) Profesor više škole koji ne ispunjava uslove za izbor u zvanje profesora strukovnih studija prema odredbama ovog zakona, a nema najmanje 15 godina radnog staža na poslovima nastavnika na dan stupanja na snagu ovog zakona, smatra se da ima zvanje predavača.
- (5) Lica izabrana u zvanje asistenta pripravnika, odnosno asistenta, po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona imaju pravo da budu ponovo izabrana u isto zvanje na period u trajanju od tri godine.

Studenti

Član 123.

- (1) Studenti upisani na osnovne studije i na studije na višim školama do stupanja na snagu ovog zakona mogu završiti ove studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija, najkasnije do kraja školske **2013/2014. godine, odnosno do kraja školske 2014/2015. godine za studente upisane na integrisane studije iz polja medicinskih nauka.**
- (2) Studenti upisani do stupanja na snagu ovog zakona na studije na višim školama koje ne dobiju dozvolu za rad mogu završiti studije po započetom nastavnom planu i programu, uslovima i pravilima studija u roku od dve godine od dana donošenja rešenja o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole za rad.
- (3) Studenti upisani na magistarske studije do stupanja na snagu ovog zakona imaju pravo da završe studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, **najkasnije do kraja školske 2013/2014. godine.**
- (4) Studenti upisani na doktorske studije, odnosno kandidati koji su prijavili doktorsku disertaciju do stupanja na snagu ovog zakona, imaju pravo da završe studije po započetom planu i programu, uslovima i pravilima studija, odnosno da steknu naučni stepen doktora nauka, **najkasnije do kraja školske 2015/2016. godine.**
- (5) Studenti iz stava 1. ovog člana imaju pravo da nastave započete studije po studijskom programu koji je donet u skladu sa odredbama ovog zakona, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Pravila o finansiranju studija

Član 124.

- (1) **Izuzetno od odredaba člana 88. Zakona, student može da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta ako u školskoj 2009/2010, odnosno 2010/2011. godini ostvari najmanje 48 ESPB bodova i rangira se u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta, u skladu sa ovim zakonom.**
- (2) **Rangiranje studenata iz stava 1. ovog člana obuhvata studente upisane iste školske godine na određeni studijski program, a vrši se polazeći od broja ostvarenih ESPB bodova i postignutog uspeha u savlađivanju studijskog programa, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.**

- (3) **Studenti upisani u prvu godinu osnovnih studija školske 2006/2007, odnosno 2007/2008. godine zadržavaju pravo da se finansiraju iz budžeta najduže godinu dana po isteku redovnog trajanja studija, a studenti upisani u prvu godinu osnovnih studija školske 2008/2009, odnosno 2009/2010. godine zadržavaju pravo da se finansiraju iz budžeta najduže šest meseci po isteku redovnog trajanja studija.**
- (4) **Student koji ne ostvari pravo iz stava 1. ovog člana u narednoj školskoj godini nastavlja studije u statusu studenta koji se sam finansira.**
- (5) **Visokoškolska ustanova uređuje način izvođenja nastave, odnosno polaganja ispita za studente iz stava 3. ovog člana.**
- (6) **Student koji se finansira iz budžeta može u tom statusu da ima upisan samo jedan studijski program na istom nivou studija.**

Uvođenje ESPB bodova

Član 125.

- (1) U postupku uvođenja i primene ESPB bodova visokoškolska ustanova je dužna da prati rezultate postignute na ispitu, kao i druge odgovarajuće pokazatelje opterećenja studenata i da pribavi mišljenje studenata o efektivnom opterećenju u savlađivanju programskih sadržaja.
- (2) Na osnovu pokazatelja iz stava 1. ovog člana visokoškolska ustanova prilagođava vrednost bodova dodeljenih pojedinim predmetima.

Javne isprave

Član 126.

- (1) Licu koje je steklo ili stekne pravo na javnu ispravu prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, visokoškolska ustanova izdaje javnu ispravu na obrascu propisanom do stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Na javne isprave iz stava 1. ovog člana primenjuju se odredbe čl. 101 - 103. ovog zakona.

Usklađivanje stečenih akademskih, stručnih, odnosno naučnih naziva

Član 127.

(1) Stručni, akademski, odnosno naučni naziv stečen prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, u pogledu prava koja iz njega proizlaze, izjednačen je sa odgovarajućim stručnim, akademskim, odnosno naučnim nazivom utvrđenim ovim zakonom, i to:

1) stručni naziv stečen završavanjem:

- studija na višoj školi, u trajanju do tri godine, izjednačen je sa stručnim nazivom iz člana 95. stav 3. ovog zakona,
- dela studijskog programa osnovnih studija na fakultetu, čijim završavanjem se stiče prvi stepen visokog obrazovanja, izjednačen je sa stručnim nazivom iz člana 95. stav 1. ovog zakona,
- osnovnih studija na fakultetu, u trajanju od tri godine, izjednačen je sa stručnim nazivom iz člana 95. stav 1. ovog zakona,
- osnovnih studija na fakultetu, u trajanju od četiri do šest godina, izjednačen je sa akademskim nazivom iz člana 95. stav 6. ovog zakona;

2) akademski naziv stečen završavanjem:

- specijalističkih studija na fakultetu izjednačen je sa stručnim nazivom iz člana 95. stav 4. ovog zakona;

3) naučni stepen doktora nauka stečen završavanjem doktorskih studija, odnosno odbranom doktorske disertacije, izjednačen je sa naučnim nazivom doktora nauka iz člana

95. stav 7. ovog zakona.

(2) Lice koje je steklo, ili stekne odgovarajući akademski, stručni ili naučni naziv (u daljem tekstu: naziv) prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, zadržava pravo na njegovo korišćenje u skladu sa propisima prema kojima ih je steklo. [*]

(3) Lice iz stava 1. ovog člana može tražiti od visokoškolske ustanove u kojoj je steklo naziv da mu u postupku i pod uslovima propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove, a u skladu sa kriterijumima za usklađivanje stečenih naziva koje propisuje Konferencija univerziteta, odnosno Konferencija akademija strukovnih studija, utvrdi da ranije stečeni naziv odgovara nekom od naziva iz člana 95. ovog zakona. [*]

(4) Kada visokoškolska ustanova u postupku iz stava 3. ovog člana utvrdi odgovarajući naziv, izdaje novu diplomu u skladu sa ovim zakonom.

(5) Diploma iz stava 4. ovog člana može se izdati samo ako se ranije izdata diploma oglasi nevažećom.

(6) Ako je visokoškolska ustanova na kojoj je lice iz stava 3. ovog člana steklo naziv prestala da postoji, a nema pravnog sledbenika, Ministarstvo će odrediti visokoškolsku ustanovu koja će odlučivati o zahtevu.

Sticanje doktorata**Član 128.**

Lica koja su prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona stekla akademski naziv magistra nauka mogu steći akademski naziv doktora nauka odbranom doktorske disertacije prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, najkasnije u roku od sedam godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci**Član 129.**

(1) Započeti postupci po zahtevu za nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju, prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Započeti postupci za osnivanje, odnosno dobijanje rešenja o ispunjenosti uslova za rad prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja dosadašnjih propisa**Član 130.**

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o višoj školi ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 39/93, 53/93, 67/93, 48/94 i 24/96), Zakon o univerzitetu ("Službeni glasnik RS", broj 21/02), a Zakon o stručnim nazivima ("Službeni glasnik SRS", br. 31/77 i 17/85) prestaje da važi istekom roka iz člana 115. ovog zakona.

(2) Podzakonski akti doneti na osnovu zakona iz stava 1. ovog člana primenjivaće se i posle prestanka važenja navedenih zakona, sve do donošenja odgovarajućih propisa prema ovom zakonu, osim ako su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Stupanje na snagu zakona**Član 131.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

ODREDBE KOJE NISU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju
("Sl. glasnik RS", br. 44/10)

Član 32.

Lica koja su stekla ili steknu akademski naziv magistra nauka prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona mogu steći naučni naziv doktora nauka odbranom doktorske disertacije prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona najkasnije do kraja školske 2015/2016. godine.

Član 33.

(1) Članovi Nacionalnog saveta izabrani do stupanja na snagu ovog zakona obavljaće dužnost do izbora novog Nacionalnog saveta u skladu sa ovim zakonom.

(2) Narodna skupština će u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona izabrati članove Nacionalnog saveta do punog sastava utvrđenog ovim zakonom.

Član 34.

Nacionalni savet utvrdiće standarde iz člana 3. ovog zakona i uskladiće Pravilnik o Listi stručnih, akademskih i naučnih naziva ("Službeni glasnik RS", br. 30/07, 112/08 i 72/09) sa ovim zakonom u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 35.

Postupci akreditacije, odnosno izdavanja dozvole za rad, započeti do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se primenom propisa prema kojima su započeti.

Član 36.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 2. Zakona o izmeni i dopuni Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik RS", broj 97/08).

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs